

Kongresszus Hannoverben

Ahol a minisztert is megizzasztják

Október utolsó hetében, a Postai és Hírközlési Szakszervezetek képviselőiben **Mundruczó Kornél**, a Postai Dolgozók Szakszervezetének országos titkára vett részt a Német Postás Szakszervezet kongresszusán.

Tapasztalatairól, benyomásairól kérdeztem:

— Nagy élmény volt — kezdte a választást. — Az egyhetes kongresszusra 33 országból hívtak vendégeket, az egész amerikai kontinensről, Dél-Afrikán keresztül Oroszorszáig bezárólag. A belföldi vendégek között volt a tartományi miniszterelnök, a szövetségi köztársaság postaügyi minisztere, Hannover város főpolgármestere. A német parlament pártjainak elnökei úgyszintén részt vettek a kongresszuson. Kohl kancellár levélben üdvözölte a tanácskozást.

A protokoll-listán túl az is jelezte, hogy a kongresszus a szövetségi köztársaság jelentős belpolitikai eseménye, hogy az országos rádió- és tévéadók naponta több alkalommal foglalkoztak a rendezvénnel, illetve tudósítottak arról. A 34 különböző rádió- és tévéállomás, szerkesztőség és hírugynökség között olyan világnagyság is tudósított, mint az AP hírugynökség.

A kongresszus megnyitóján külön köszöntötték és bemutatták a 33 országból érkezett vendégeket. A hétfői első kongresszusi munkanapon a 600 ezres tagság képviselőiben jelen lévő 600 küldött az írásban ki-

dott tervezetekhez kapcsolódó szóbeli referendumot hallgatott meg Kurt van Haaren elnöktől. A Német Postás Szakszervezet elnöke előadói beszédében súlyponti kérdéseknek adott hangsúlyt, így beszélt:

— a jobboldaliság problematikájáról — a fasizmus újbóli térnyeréséről — az országban mindjobban eluralkodó idegengyűlöletről — a posta és távközlés liberalizációjáról és privatizációjáról — a posta és távközlés területén a foglalkoztatás kérdéseiről — a Német Postás Szakszervezet nemzetközi tevékenységéről, kapcsolatairól.

— Tehát mondhatjuk azt, hogy az általános szokásos menetrend szerint zajlott a kongresszus, beszámoló, majd az azt követő vita és a beszámoló elfogadása után a tisztségviselők megválasztása.

Nem, nem így folyt a dolgok menete. A szakszervezet elnökének beszámolóját, és csakis a beszámolót a küldöttek megvitatták, majd a vita után egyszerű többségi szavazással elfogadták. Itt jegyzem meg, hogy a kongresszus minden döntését egyszerű többségi szavazással hozta.

Kurt van Haaren elnök szóbeli kiegészítőjében a foglalkoztatás kérdéseiről, de különösen a privatizáció és a liberalizáció kapcsán keményen bírálta a kormány, illetve a jelen lévő postaügyi miniszter egy-egy megtejt vagy éppen elmulasztott intézkedését.

— Nem sértődött meg a miniszter?

— Nem, sőt válaszában higgadtan és logikusan érvelt, és semmiféleképpen nem próbálta elbagatelizálni a felvetett gondokat.

Az elnöki beszámoló elfogadása után került sor az ügyvezető elnökség megválasztására. Nagy szavazati aránnyal választották újra a szakszervezet elnökévé Kurt van Haarent. Mindezek után került sor a kongresszus írásos anyagainak, illetve az azokat módosító javaslatok vitájára.

A küldöttek oldalanként, pontonként haladtak előre. Egy-egy témának az előadója az adott terület irányító-felügyelő titkára volt.

— Ilyen nagy küldöttségszám mellett egy-egy vitás kérdésnél hogy lehetett a szavazatokat összeszámítani?

— A kongresszus levezető elnöksége maximális bizalmat élvezett. Senki nem kételkedett a soros levezető elnök helyzetértékelésében, szavában. A szavazásra nyújtott kezek megszámlálására ritkán került sor, csak akkor, amikor a látható többség hiányában közel azonos támogatottság mellett kellett pontosan összegezni, hogy az eredeti írásos anyag vagy pedig a módosított javaslat kap bizalmat a küldöttektől.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Társadalmi környezet és a szakszervezetek Bihari Mihály előadása az MSZOSZ nemzetközi tanácskozásán

Az ELTE tanszékvezetője, a *Társadalmi Szemle* főszerkesztője is előadást tartott azon a nemzetközi tanácskozáson, amelyet *Szakszervezetek és a valóság* címmel rendezett az MSZOSZ rangos szakértők, hazai és külföldi szakszervezeti vezetők közreműködésével. Nagy Sándor, az MSZOSZ elnöke úgy jellemezte a neves politológus tetszéssel fogadott előadását, hogy az segített megtalálni a szakszervezetek helyét a piacgazdaság és a demokrácia körülményei között. És valóban: Az érdeklődő szakszervezeti tisztségviselők arról a társadalompolitikai háttérrel, környezetről kaptak egy jól végiggondolt, nagy ívű tájékoztatót, amelyben az érdekvédők a munkájukat végzik.

— Kitágult politikai mozgáspályán járhatunk — kezdte fejtegetését Bihari Mihály. — Nincs kényszerpálya, de vannak alternatívák. Ezek különbözőek. Jók és rosszak, reálisak és irreálisak. Választhatunk közülük, és ez jó. Bár biztonságra törekszünk, a biztonság és a kiszámítható változás a vágyunk, az alternatívaváltás konfliktusokon keresztül megy végbe. Ver-

sengés van az értékrendek között, ez a demokrácia logikája. A pártok programokat alkotnak és kínálnak. Választások előtt a pártok vannak kiszolgáltatva az állampolgároknak, választások után meg az állampolgárok a pártoknak. A pártok ma már nem annyira a tagjaiért harcolnak, mint inkább a szavazókért.

A szakszervezetek nem alkotnak és nem kínálnak társadalmi programot. Háttérszerepük, korrekciós szerepük van, nincs döntési szerepük. Domináns tényezők viszont az érdekegyeztetésben, a tripartizmusban, ahol a munkavállalók érdekeit védik és képviselik. A szakszervezetek tagoltak. Egyaránt megtalálható bennük a szocialista-szociáldemokrata, a liberális, a keresztény, a konzervatív eszméi irányultság. Ezért nem szabad homogenizálásra törekedni.

Szakszervezetek mindenütt vannak a világon, bár nem egyforma súlyúak. Nincs egyértelműen átvethető modell. A triparti rendszert — kormány — munkaadók — munkavállalók — partneri kapcsolatát minden társadalomnak magának kell kialakítania, miként a pártrend-

szert, az állami struktúra és az érdekképviselő is történelmileg jön létre a nemzeti sajátosságoknak megfelelően. Ami viszont biztos: *szakszervezetek nélkül, a szakszervezetek háttérbe szorításával nincs szociális béke.*

Törésvonalak

Milyen társadalmi törésvonalak mentén kell érvényesíteni a szakszervezetek szerepét? Bihari Mihály szerint ezek a következők:

1. *A múlthoz való viszony.* Számolni kell azzal, hogy mind a közelmúlt, mind a régmúlt megítélése nem egységes, hanem különböző, élesen tagolt, végletes.

2. *A nemzethez való viszony.* Ebben is megtalálható — közömbösségtől a túldimenzionálásig — többféle árnyalat. („Nemzeti pártok” és „nemzetiellen pártok” stb.)

3. *A valláshoz, a vallásossághoz való viszony.* Ez is tagolja a társadalmat, egyben a választói magatartást is. Különböző a valláshoz való kötődés. Napjainkban mintha túldimenzionálna. Erre utalnak az egyházi iskolák körüli problémák.

4. *A népi-urbanus vita.* Elsősorban az értelmiség körében él és közéletben, a társadalom többségét azonban hidegen hagyja. Évtizedek óta tartósitja a megosztottságot. Sajnos, jelen vannak a kényszeres előítéletek. („Zsidó párt — magyar párt,” stb.)

5. *A modernizációhoz való viszony.* Kérdés: miféle kapitalizmust akarunk, hiszen többféle kapitalizmus van? A piac logikája már az őstársadalomban megnyilvánult, az árucserével fejlődött. Kifejlett formában a kapitalizmusban jelenik meg és működik.

A társadalmakat aszerint különböztetjük meg, hogy a piaci törvények alapján működnek vagy központi utasításra. De lehet a kettő keveréke, kérdés, melyik, milyen arányban van jelen. Konkrét viszonyok között lehet a centralizáció, a parancsuralmi rendszer is hatékony, de csak rövid időre. Hosszabb távon az igazi megoldás a demokrácia. A demokrácia fel tudja használni a központi elemeket is, de a diktatúra nem tudja beépíteni a demokratikus elveket.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Nem zárójelben mondom...

Én eddig azt hittem, hogy épelméjű vagyok. Igaz, papírom nincs róla, de arról sem, hogy ennek ellenkezője igaz. Mostanában viszont egyre jobban kételkedem magamban, mert amit látok és tapasztalok, ez idáig normálisnak hitt emberek elővezetésében, alaposan elgondolkoztat. Gondolom, ebben nem vagyok egyedül. Sajnos, mert ha csupán én gyanakodnék saját elnehezülő hülyeségemben — orvosom kivételével —, ki a bűbánatot érdekelné? Egyáltalán kire tartozna? Majdhogynem össznépi érthetlenségünk viszont már felér az egykori magyar átokként ismert tudóvesszel.

Miről van szó? Kis hazánkban háború dúl. Bár ezt a háborút a nemrégiben kirobantó, kissé túlsúlyos politikusunk szerényen „csak” harcnak nevezte. Persze valójában mai szavakkal élve, „tök mindegy”, mert tény, ami tény. Ez pedig az, hogy minden olyan rádió- és tévéműsort megszüntetni igyekeznek hatalmi pozícióban lévő szervek és emberek, mely nem arról szól, hogy Kelet-Közép-Európában mi vagyunk a világ nyolcadik csodája. Adná az Isten, hogy így lenne, de ez sajnos nem igaz.

Nem bizony, mert például dermedten olvasom, hogy a magyar Suzuki-gyár szép csendben fejezték, az agyonreklámozott Rekord Aruház csödbe sétafikált, s ha az expórol hallok, már nem is tudom, mit gondoljak. Ilyen lesz, meg olyan lesz, aztán kiderül, hogy felelős szakember személyiségek egyremásra mondanak le tisztségükről, mert a feneketlen kútba még akkor sem hajlandók beugrani, ha a markáns arcú kormánybiztos asszony erre biztatja őket.

Alapvető optimizmusom ez idáig mindegyre arra biztatott, hogy ha mi egyszer valaminek nekiállunk, abból bizony lesz valami. Mostanság viszont egyre-másra azt tapasztalom, ez kicsit másképp működik. Kicsit? Szerény fogalmazás lenne, ha ezt írnam, s komolyan is gondolnám. Mert — ismétlem — sajnos nem így van.

A hülyítésnek, ködösítésnek valami olyasforma intézményes játéka folyik, mely már követhetetlen. Számunkra is, akik újságíróként azért mégis többet tapasztalunk, mint az átlag olvasó. Szomorú tény, de kénytelen vagyok ezt is bevallani, illetve azon gondolkodni, hogy jó szemüveggel nézem-e azt a mozielődést, melyet nézni vélek.

Mondhatnám azt is, melyre bízhatom van. Egyelőre még nem nyugdíjasoknak nyújtott kedvezményes, hanem teljes árú. Ezért aztán nincs jogom verekedni a budapesti Corvin Aruház élelmiszerosztályán 10 százalékos kedvezménnyel kapható élelmiszerekért, s nincs jogom nyafogni az elképesztően emelkedő árakon.

Illetve van, de ha ezt teszem, jobb, ha — egy most kinevezett tévébeli főokos szerint — odébállok, s máshol keresem a boldogulást.

Na, ez az a pont, amikor rájöttem arra, hogy nem az én emlémmel van gond, még akkor sem, ha alkalmanként a kiürítendő teli hamutartót a jégszekrénybe teszem a szeméttartó helyett, s régyújtok a hűtőben tárolt baromfivirsli-re.

En már két szippantás után észreveszem, hogy valami nem stimmel. Ideggyógyor barátom szerint ez biztató jel a jövőre, s a baj csak akkor kezdődik, ha befekszem a hűtőbe, és azt képelem — egyesekhez hasonlóan —, befagyaszta túlélhető és feltámasztható, újra melegíthető egy elv, egy idea, s egy három éve szépnek induló kovászstalan kenyér, melyből eltűnt a tartósító.

Barátom különben mostanában sűrűn keres fel egy vendéglőt, melyben bajor kolbászkát eszik sok-sok káposztával. Kelet-közép-európai bajor kolbászkát, honi káposztával. S nem nézi a televíziót, s nem hallgat rádiót. S egyelőre nagyobb hűtőszekrény vásárlását sem tervezi, belülről nyitható ajtóval.

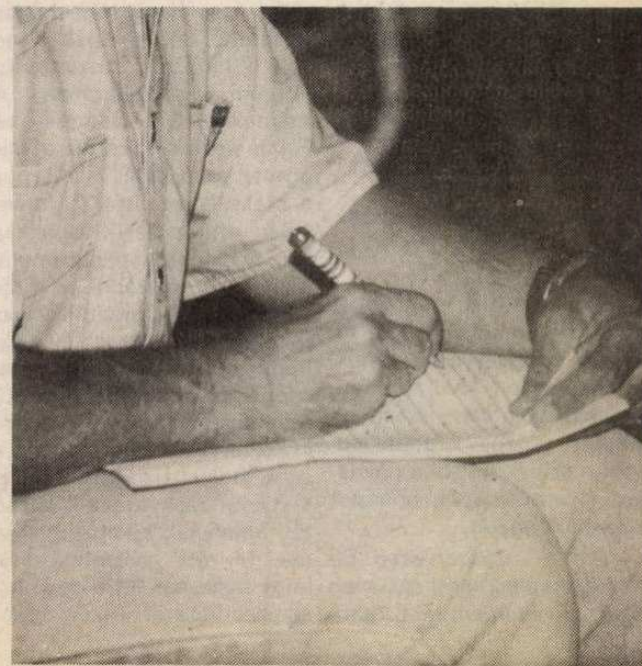
Amúgy jól van, s nem szorul kémleltre, igaz, nem is kér belőle. Csak azt, hogy ha valakit lát és hall: utána ne küldjék szem-, illetve fülörvoshoz.

Mit mondjak: engem sem, bár egyik fülemre kicsit rosszul hallok, egy régi sportsérülés utóhatásaként. S azt hiszem, teljesen mindegy, hogy a balos, vagy a jobbos...

Fő az, hogy szintévesztő sohasem voltam, s a memóriám is épnek tűnik, bár egy medencében kapott ütés következtében ez is sérülhetett volna.

Igaz, ezt az egykori Császár uszoda medencéjében kaptam, vizilabdázó gyerekként, de mindez semmi ahhoz képest, ami mostanában egy másik ütők-kapok medencében zajlik. Ne találgassanak: a Kárpát-medencére gondoltam...

— veégh —

Ahol a minisztert megizzasztják

(Folytatás az 1. oldalról)

— Minden téma vitájánál jelen voltak a külföldi vendégek? — Természetesen nem. Az alábbi témáknál vehettünk részt a kongresszus ülésein. — A jobboldaliság kérdéseiről — az idegengyűlölet okait elemző vitánál — a liberalizáció és privatizáció, valamint ezzel összefüggésben a foglalkoztatás gondjait sorra vevő vitánál. — A Német Postás Szakszervezet nemzetközi tevékenységét értékelő napirendnél.

Itt került bejelentésre, hogy a Német Postás Szakszervezet Brüsszelben irodát nyit, és felvetődött annak a lehetősége, hogy kelet-közép-európai térségben is létrehoznak egy hasonló irodát, a térség szakszervezeteivel való együttműködés elősegítésére.

A jobboldaliság és a szociáldemokrácia kérdéseiről alkalunk volt egy olyan közel 100 éves szociáldemokrata képviselő előadását meghallgatni, aki annak idején a Reistagban Hitler ellen mert szavazni.

A kongresszus két fontos politikai állásfoglalást is hozott. Miszerint nem feladata a szakszervezetnek a politikai sztrájk az adott kormány megbuktatása. Természetesen a munkavállalók anyagi és szociális érdekeiért megszerzett jogaikért, a szakszervezet továbbra is, ha szükséges, minden törvényes eszközt igénybe vesz.

A másik állásfoglalás pedig, hogy német katonák még rendfenntartó feladatokat elvégzésére se legyen bevethető idegen országban.

— Meddig tartott egy-egy napon az elfoglaltságuk?

— Ez változó volt. Német kollégáim ezt is profi módon szervezték. Volt, amikor nem kapcsolódtunk be a tanácskozás munkájába, például amikor a postaügyi miniszter adott fogadást külföldi delegációk részére, ez már az őt ért bírálatok után volt. A fogadáson Bötsch miniszter úr hangsúlyozta, hogy a munkaadók, a munkavállalók és a kormány együttműködését milyen fontosnak tartja, ennek egyik megjelenési formája, az a több évtizedes hagyomány, hogy a mindenkor postaügyi miniszter egy-egy ilyen kongresszus alkalmával fogadást ad.

Pár percet alkalmam volt beszélgetni a miniszter úrral. Bötsch úr megemlítette, hogy minisztériumának és személy szerint neki is jó kapcsolata

vannak a magyar kollégákkal, a posta és távközlés területén. A szakszervezet alelnökével együtt én is hasonlókat mondhatam válaszként a német és a magyar szakszervezetek együttműködésével.

— Volt-e idő szakmai látogatásokra?

— Igen, Hannoverben a harmas és az ötös számú csomag és levélfeldolgozó hivatalokban jártunk. A látogatást követő fogadáson a hannoveri posta és távközlési igazgató hasonló módon egymásrautaltságukat említette, és beszéltek egymás megbecsülésének fontosságáról. Elgondolkodtató szavak voltak ezek.

— Úgy tudom, hogy az előzetes programban szerepelt egy látogatás a volt NDK területére is.

— A Harz-hegységbe vittek el bennünket, mégpedig egészen a hegy tetejére, amit közönséges halandó az elmúlt 40 esztendőben nemigen láthatott közelről, mivel katonai megfigyelő bázisként működött. Fogadott bennünket Bad Harzburg városka tiszteletbeli polgármestere. A beszélgetés során derült ki, hogy főállásban a Hannoveri Postaigazgatóság dolgozója.

— Egy ilyen rendezvényen, ahol annyi a külföldi vendég, a társszakszervezetek vezető tisztségviselői, alkalom adódhat rövid konzultációkra, volt-e erre lehetőség?

— Örömmel mondhatom, hogy igen. Itt említettem meg, hogy ezeknek a konzultációknak a létrejöttében nagy segítségemre voltak vendéglátóink, személy szerint a nemzetközi osztály vezetője, Franzl Tremm kolléga.

Sikerült tárgyalnom a postai és hírközlési világszövetség (IPTT) svéd elnökével, a szövetség amerikai alelnökével. Moore úr megkért, hogy küldjem meg washingtoni irodájába eddigi levelezéseink másolatait, a szövetségbe való felvételünk kérdésében.

A finn kollégákkal a magyar tisztségviselők jövő évi finnországi továbbképzéséről váltottam szót. A görög szakszervezet képviselőjével a hivatalos kapcsolatok újrafelvételéről, valamint a csereüdvöztetés kölcsönös beindításáról állapodtunk meg.

A norvég kollégákkal megerősítettük, hogy továbbra is folytatjuk a tisztségviselők kölcsönös képzését, ránk nézve változatlanul igen kedvező feltételekkel.

A portugál szakszervezet képviselőjével a kapcsolatok kiépítésében állapodtunk meg.

Természetesen hosszabb-rövidebb beszélgetésekre került sor a környező országok, így a cseh, szlovák, román, lengyel szakszervezetek tisztségviselőivel. Az osztrák postás szakszervezet vezetőivel egy közeli időpontban határmenti találkozót szervezünk.

A német kollégákkal kölcsönös a szándékunk, a német szakszervezet és a magyar szakszervezetek közötti együttműködés bővítésében. Lehetőséget biztosítanak, hogy a frankfurti szakszervezeti iskola minden tanfolyamán igény szerint tisztségviselőink részt vehessenek. Megállapodtunk abban, hogy az ez évi német szakszervezeti delegáció magyarországi látogatását magyar részről a jövő év során viszonyozzuk.

— Miben foglalná össze az egy hét tapasztalatait?

— A kongresszus zárása után Tremm kolléga megkérdezte véleményemet a kongresszusról. Az akkori választomat mondom el most is Önnek válaszolva. Lenyűgöző volt a körülmekintő, mindenre figyelő rendezés.

Az, hogy az előző nap során elhangzottak másnap reggel, nyomtatásban a kongresszus résztvevőinek kezébe kerültek.

A kongresszuson az éles viták ellenére a másik vélemények tolerálása, az egymás tisztelete volt a jellemző. Az, hogy a munkavállalókat képviselő szakszervezetek a munkaadók és a kormány között a szociális partnerség egy valós tartalommal bíró működő érdekegyeztetési rendszer.

A postai és hírközlési dolgozók munkájának magas társadalmi elismertsége, melyért a német szakszervezet is sokat tett. Külön az, hogy ezen a kongresszuson jó volt magyaroknak lenni, képviselni a szakszervezeteinket, érezni a német kollégák megtisztelő, megkülönböztetett figyelmét.

Jó azt tudni, hogy német barátaink részéről változatlan a szándék, segítségnyújtás szakszervezeteinknek, segítség abban, hogy minél előbb bekapcsolódhassunk a nemzetközi szövetség munkájába.

Végezetül úgy gondolom, hogy el kell fogadnunk a felénk nyújtott segítő kezeket. Becsüljük ezt meg, és éljünk a lehetőségekkel.

— Márk —

Társadalmi környezet és a szakszervezetek

(Folytatás az 1. oldalról)

Modernizációs alternatívák

1. A klasszikus liberális kapitalizmus. Ezt képviseli nagyobb mértékben a FIDESZ, kisebb mértékben az SZDSZ. Gyors átalakítás, radikális piaci viszonyok, az állam visszaszorítása. Maximálisan kiterjeszteni a piacgazdaságot. A társadalombiztosítást is a piac elveinek megfelelően működtetné. Az iskolák is versengjenek a szülőkért, a tanulóért, és fordítva. Az erőset támogatni, nem a gyengébbet. A gyengék szakadjanak le. Nem beavatkozni a szabad versenybe.

2. Ideologikus, magyar típusú kapitalista alternatíva. Fő kérdés: ki foglalja el a gazdasági és politikai kulcspozíciókat. Magyar nemzeti keresztény középosztályt a hatalomba. Elitváltást. Úri középosztályt a nekik megfelelő értékrenddel. Nekik kedvezni a privatizációval, felügyelő bizottsági tagsággal, stb. Majd ők megteremtik a modernizációt. (Csurkák.)

3. Szocialista-szociáldemokrata alternatíva. A társadalmi szolidaritás, a biztonság előtérbe állítása. Versenyszabadság, vállalkozási szabadság, de állami beavatkozással segíteni; korrigálni az egyenlőtlenségeket. Érvényesíteni az ellensúlyozó, a korrigáló szerepet. Az elosztás oldalán: értékalapú beavatkozás. A kirívó egyenlőtlenségek, a nagy csoportok elmaradása, leszakadása ellen. Csökkenteni a szociális feszültségeket. (Szocialista, szociáldemokrata pártok.)

4. A kapitalizmus szerves magyarországi útja. (Szerves modernizáció.) E szerint Magyarország szerves fejlődése 1945—47-ben megszakadt. Innét kell folytatni a magyar nép ezeréves történetét. Ezt nevezik szociális piacgazdaságnak, miközben vakok a szociálisra és nem is piaciak. (MDF). Manipulált privatizáció, erős állami beavatkozás. Sajátos modernizáció. Személyi kinevezések, erős befolyás. Ebben beleszeretett a kormánykoalíció.

5. Antimodernizáció. (Független Kisgazdapárt). Magántulajdonon alapuló farmgazdaság. (Lásd: mai magyar mezőgazdaság). Ellentét az igazi modernizációval.

Ezekből a modernizációs alternatívákból választhatunk. A szakszervezeteknek a szocialista-szociáldemokrata modell felül meg leginkább. Szociális biztonság, szolidaritás, a leszakadók, a háttérbe szorulókat segítése — ezek az elvek az irány-

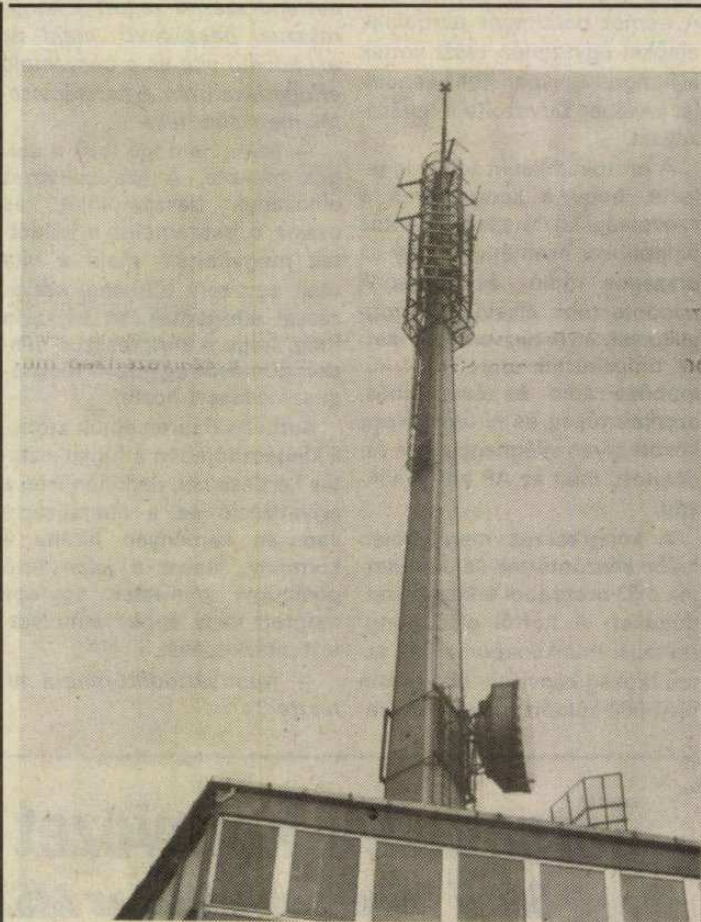
adók az érdekvédelemben, az érdekegyeztetésben, az érdekegyeztetésben. Ez nem jelent pártválasztást, személyválasztást, ez modernizációs választás. Ezzel nem válik a szakszervezet egy párt szekértolójává. A szakszervezetek nem válnak párttá és a párt nem válik szak-szervezetté. Ha a szocialisták hatalmi tényezőkké válnak, akkor kétségtelenül bonyolultabbak lesznek a kapcsolatok, egy-szersmind több lehetőség nyílik a konfliktusok kezelésére.

A demokrácia típusai

Alapvetően kétféle modellt különböztetünk meg: részvételi demokráciát és közvetlen demokráciát. Nekünk sajátos magyar demokrácia kell(ene). S milyenek vannak?

Gondoskodó, paternalista demokrácia. Demokratikus választások, jól képzett elit, jó társadalmi konfliktuskezelés, megoldás. Hatékony, nagy a szociális, politikai felelősségvállalat. Alacsony szavazási részvétel mellett is jól mennek a dolgok. Civil autonómia. Csak akkor aktivizálódik a tömeg, ha baj van. Alacsony a pártválasztási arány, a választásokon való részvétel, kevés a tüntetés. A politika addig nem érdekli az embereket, amíg a hivatásos politikusok jól végzik a dolgukat. (Hozzánk ez áll közelebb.)

Kárpáti Sándor

Az avasi Tv-torony

A közelmúltban Debrecenben járva megismerkedtem Kónya Lajossal, az MSZOSZ Debrecen körzeti titkárával. Beszélgetésünk elején csak a pusztaság kíváncsiság sarkallt arra, hogy a szakszervezeti életéről többet megtudjak. Ám válaszait hallgatva, egy adott pillanatban úgy éreztem, hogy el kell indítanom a magnót.

— Szükség van a közösségre — vallja Kónya Lajos — már csak azért is, hogy az egyén ne álljon egyedül a világban.

— Hogyan tudtok, ti szakszervezetiek, közösséget teremteni?

— Anyagi, lelki segítséget biztosítunk az egyéneknek, hiszen ők szakszervezeti tagok. A munkahelyen kívül emberi, baráti kapcsolatokat létesítünk számukra. Közös kirándulásokat szervezünk, továbbá névnapokat, gyermeknapot, nőnapot ünnepelünk együtt.

— Ők, a szakszervezeti tagok, is úgy érzik, úgy élik meg ezeket az eseményeket, aho-

gyan ti elképzeltétek, kigondoltátok?

— Hadd szóljak a konkrét tapasztalatokról: az 1992-es évben volt egy postahivatal, a tiszavasvári, melynek dolgozói bejelentették, hogy kilépnek a szakszervezetből. Ez hozzávetőleg harminc postás dolgozót jelentett. Ez önmagában nem sok a hatezres szakszervezeti létszám viszonylatában. Ám számukra ez jelzésértékű volt. Fel is tettük a kérdést: miért egyszerre lépett ki ez a csoport a szakszervezetből? Természetesen ehhez nekik joguk van, hisz senkit se kényszeríthetünk belépni, de maradni se a szervezetben. Mi elmentünk hozzájuk, és megkérdeztük őket, hogy miért is jutottak erre a csoportos elhatározásra. Ők elmondták, hogy nem érezték a szakszervezet jelenlétét, s azt sem, hogy bármiféle támogatást kapnának attól a közösségtől, amelynek addig tagjai voltak. Mi azt javasoltuk nekik, hogy hozzanak létre egy önálló alapszervezetet. A kérdésük az

Négyszemközt

volt: hát lehet? Megdöbbenem. Mi az, hogy lehet! Egy közösség maga dönthet arról, hogy saját sorsának alakításában mások beleszólását megengedi, avagy nem.

— Egy csoport, mely önmagát kinevezi szakszervezeti közösségnek, jelent-e számára védettséget is?

— Ez a kinevezés önmagában még nem jelent védettséget, de ha felismerik azt, hogy önmaguk, és saját sorsuk irányítói lehetnek, s ehhez a mi részünkről a támogatást is megkapják — mert hiszen nekünk, szakszervezeti tisztségviselőknek az a dolgunk, hogy segítségért látsunk el előtt. Tehát, amikor mi ezeket a dolgokat elmagyaráztuk a tiszavasvári közösségnek, akkor ők ott helyben kimondták, hogy önálló szakszervezeti csoportot hoznak létre. A tizenhét dolgozó mellé újabb tizenkét alkalmazott jelezte, hogy csatlakozni kíván a frissen megalakult szakszervezeti csoporthoz. Tudomásom szerint a szóban forgó csoport ma is jól működik. A ti-

szavasvári eset olyan folyamatot indított el a debreceni területen, ami jelzésértékűvé vált. Ezt követően huszonhárom hivatali közösség hozott létre szakszervezeti csoportot. Nem kellett ehhez túl sok agilitás, csupán illett meghallgatni őket, s elmondani nekik, hogy tulajdonképpen melyek is az ő lehetőségeik a szakszervezeti csoporton belül.

— Riportutam során tapasztalhattam, hogy Nyíregyházán, Debrecenben és másutt is a most alakult Napló Lapterjesztő Kft. postás dolgozókat sodort kényszernyugdíjba, munkanélküliségbe. Ilyen esetekben milyen módon és hatáskörrel tud odahatni a szakszervezet, hogy a dolgok illetően alakulását megállítsa, esetleg visszafordítsa?

— A kollektív szerződés az, ami a védettséget biztosítja. A postás dolgozók nagy része nem tudja, hogy végül is ez mit jelent. A szerződést a szakszervezet kötötte meg a postával. E szerződés 1991-től érvényes.

A szakszervezet számolt azzal, hogy bekövetkezhet olyan helyzet, amikor a dolgozó munka nélkül marad. Ez esetben tisztelegés végkielégítéssel fogja útjára engedni a munkáltató immár feleslegessé vált alkalmazottját. Ha a dolgozónak nincs kollektív munkaszerződése, akkor esetleg jóval kisebb összegű végkielégítéssel bocsátja el a munkáltató.

— Véleményed szerint a kormány mennyire veszi komolyan a szakszervezeteket?

— A kormány nem az ágazati szakszervezetekkel tárgyal országos méretű ügyekben, hanem az érdekegyeztető tanács-csal, amelybe az országos szakszervezeti konföderációk (MSZOSZ, LIGA, Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés, stb.) képviselői tartoznak. Az országos kihatású ügyekben próbál az érdekegyeztető tanács nyomást gyakorolni a kormányra. A szakszervezetek célja végül is az értelmes megegyezés.

— G. I. —

A szakszervezeti mozgalom fejlődésének fő irányai

A Szakszervezetek Gazdaság- és Társadalomkutató Intézete egy, az Európai Szakszervezeti Kutatóintézet kiadványából tanulmányt készített az európai szakszervezetek helyzetéről, s a taglétszám alakulásáról. Eszerint Európában a szervezettség nagyobb, mint a világ más földrészeinek országaiban. A tanulmányból az is kitűnik, hogy egyes nyugat-európai országokban a szervezettség meglepően nagy eltéréseket mutat.

A tanulmány a szervezettség tekintetében a nyugat-európai országok három fő csoportját különbözteti meg. Az észak-európai — skandináv — országokat, továbbá Belgiumot és Írországot a magas fokon szervezett országok közé sorolja. Ezekben a szervezettség meghaladja az 50 százalékot. Az Egyesült Királyságot vagyis Angliát, Németországot, Ausztriát, Olaszországot és Luxemburgot a közepesen szervezett országok között említi. Szervezettségük 31—50 százalék között váltakozik, Franciaországban, Spanyolországban, Portugáliában, Hollandiában, Svájcban, Görögországban és Törökországban a szervezettség a 30 százalék alatt van.

Általános tapasztalat, hogy amíg a nyolcvanas években a gyenge szakszervezetekkel rendelkező országokban további taglétszám-csökkenés ment végbe, addig a nagy és erős szakszervezeteknél csak kis mértékű volt a lemorzsolódás.

A taglétszámok alakulását illetően nézzünk néhány példát. Kezdjük a szomszédos Ausztriával. Az osztrák szakszervezeti szövetség, az ÖGB taglétszáma a nyolcvanas évek végére 1,6 millió felett stabilizálódott hozzávetőlegesen 46 százalékos szervezettség mellett. A tagság több mint egyharmada az állami szektorban dolgozik. Ausztriában egyébként 15 nemzeti szakszervezet van, s ezek mindegyike az ÖGB-hez tartozik. Az ÖGB tagja az Európai Szakszervezeti Szövetségnek, az ETUC-nak.

Franciaországban a bérből és fizetésből élő munkavállalóknak öt nagy érdekvédelmi szövetségük van. Közülük csak három tagja az ETUC-nak; a Francia Demokratikus Munkásszövetség CFTD, 571 400 taggal, a Keresztény Dolgozók Francia Szövetsége CFTC, 250 ezer taggal, valamint az Általános Munkásszövetség Munkáserő CGT-FO, 1 millió 15 ezer taggal. Az Általános Munkásszövetségnek CGT, 1 millió 30 ezer, a Közigazgatásban Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének CFE-CGT, 240 ezer, a Francia Pedagógus Szakszervezetnek FEN, 394 ezer tagja van. Ez a három szövetség nem tagja az ETUC-nak.

Annak ellenére, hogy Franciaországban a szervezettség meglepően alacsony, mindössze 10-11 százalékos, a szakszervezetek mégis jelentős befolyásoló erővel rendelkeznek a szociális és a munkaügyi kapcsolatok rendszerében. A munkaadókkal folytatott alku eredményeit jól szemlélteti, hogy jelenleg 177 nagyobb jelentőségű, országos szintű kollektív megállapodás van érvényben. *De nagy szerepet játszanak a szakszervezetek az üzemi tanács és a munkásküldöttek választásakor is.*

Németországban a legnagyobb érdekvédelmi szervezet — 7,9 millió tagja van —, a Német Szakszervezeti Szövetség DGB. Tagságának több mint 80 százaléka ehhez a szövetséghez tartozik. A második legnagyobb szakszervezeti szövetség a DBB, amelyhez a köztisztviselők tartoznak, számuk 500 ezerre tehető. A fizetésből élő munkavállalók szövetsége, a DAG 500 ezer tagot számlál. A keresztény szakszervezetek

szövetsége CGB taglétszáma 300 ezerre tehető.

A tanulmány arról is említést tesz, hogy a német egyesítéssel jelentős mértékben növekedett a taglétszám, ám pontos adatok erről még nem állnak rendelkezésre.

A szervezettség tekintetében a német szakszervezeti mozgalom sem tűnik erősnek. Az azonban megfigyelhető, hogy az iparban működő szakszervezetek német rendszere a kollektív érdekek védelmében és a béralkuban nagy erőt jelentenek. Arra ugyanis már több ízben is szolgáltattak példát, hogy ha kell, nagy tömegeket képesek mozgósítani.

Spanyolországban két nagy országos szakszervezeti szövetség van, az Általános Munkásszövetség KGT és a Munkásbizottságok CC.OO. Vannak kisebb országos szövetségek is, de ezeknél fontosabb szerepet játszanak a regionális szakszervezeti szövetségek. Az is megfigyelhető, hogy az utóbbi időben megerősödni látszanak a független szakszervezetek. Ezek elsősorban a magasán képzett és jobban megfizetett munkavállalók körében népszerűek.

A taglétszám alakulását vizsgálva megállapítható, hogy a szakszervezeti mozgalom 1977. évi legálissá választását követően emelkedés után fokozatosan mérséklődött. S a korábbi 30 százalékról, a nyolcvanas évek közepére, a szervezettség mutatószáma 16 százalék körüli értékre csökkent.

Az európai kutatóintézetek tanulmánya az egyes nyugat-európai országok szakszervezeti mozgalomának helyzetét elemmezve néhány olyan tényezőt is megfogalmazott, mely mindenképpen befolyásolja az érdekvédelmi szervezetek tevékenységét. Egyes szakértők elemzése szerint Olaszországban, Angliában és Hollandiában a taglétszám csökkenésében a munkanélküliség növekedése játsza a főszerepet. Ezzel szemben *Belgiumban, Finnországban és Svédországban más a helyzet.* Ott a munkanélküliek többsége nem fordít háttát a szakszervezeteknek. Finnországban például a munkanélküliség nemhogy csökkentette

volna, hanem növelte a szakszervezetek taglétszámát. Ezt azzal magyarázzák, hogy azokban az országokban a szakszervezetek aktívan részt vesznek a munkanélküliség mérséklését célul tűző programokban.

A belső tényezők között említi a tanulmány a szakszervezeti mozgalom struktúrájának megváltozását, mely minden nyugat-európai országra jellemző. A lakosság elöregedése például a tagság életkori struktúrájában is megmutatkozik. A szakszervezeteknek növekvő számú nyugdíjas tagja van. (Ez Magyarországon is így van. A szerk.) A mozgalom szakmai összetétele is sokat változott. Ma már legtöbbször a szolgáltatási szférában dolgoznak. Ez a magyarázata annak, hogy a nyugat-európai országok többségében a közszolgálati dolgozók szakszervezetei a legnagyobbak. A szakszervezetek az észak-európai országok kivételével csekélyke eredményt értek el a nők, a félérgalléros dolgozók, a felsőfokú végzettségűek és a fiatalok szervezésében. Egyes országokban a fúziók és a szakszervezetek közötti konfliktusok is a taglétszám apadásához vezettek.

A három leggyakrabban hangoztatott ok, amiért a munkavállalók belépnek a szakszervezetbe: *a bér és a munkakörülmények javulásának a reménye, az egyéni támogatás ígérete, valamint a szakszervezeti mozgalom sikerébe vetett hit.* Érdekes, a munkához közvetlenül nem kapcsolódó egyéb szakszervezeti szolgáltatások — biztosítás, pénzsegélyek stb. — jelentéktelen szerepet játszanak abban, hogy valaki csatlakozik-e valamelyik szakszervezethez.

Az egyes országok között tapasztalható szervezeti különbségek magyarázatoként a kollektív béralku különféle rendszerei is szóba kerültek. Ott, ahol a kollektív tárgyalásokat országos szinten tartják, rendszerint a tömegtájékoztásban is helyet kapnak. A szakszervezetek ily módon is népszerűsíthetik magukat. Ez lehet a magyarázata a szakszervezeti mozgalom stabilitásának Németországban, és az észak-európai országokban. Az egyes ágazatokra, még inkább a gazdaság egészére kiterjedő béralkun túl szükség van a szakszervezetek stabil, intézményes és látható munkahelyi jelenlétére is. Ez nem képezheti vita tárgyát sem a munkaadók, sem a kormány vagy más szakszervezetek számára.

V. F.

A baloldali esély, kinek és miért veszély?

Ki gondolta volna, hogy 1990 után ilyen rövid időn belül egyik központi témává válik a baloldali veszély emlegetése? Az is elgondolkodtató, mekkora riadalmat okoz konzervatív és liberális körökben a szakszervezetek és a baloldal — különösen az MSZP és az MSZOSZ — körvonalazódó együttműködése.

Az SZDSZ helyteleníti, hogy a szakszervezetek és a politikai pártok választási szövetséget kössenek egymással, mert véleményük szerint — ez a törvényhozói munka összemossát jelenti az érdekvédelemmel. *Kuncze Gábor* veszélyesnek tartja és „vadházasságnak” nevezi az MSZOSZ és az MSZP erősödő kapcsolatát. A szakszervezeti vezetők hibát követnek el — mondja a frakcióvezető —, ha az MSZP-n keresztül a parlamentbe törekszenek. Most éppen jó helyen vannak — állapítja meg az SZDSZ miniszterelnök-jelöltje —, nem hiszem, hogy a munkavállalói érdekeket a törvényhozásban kellene képviselniük. Semlegesnek kellene maradniuk — ajánlja —, hiszen tagságuk sokrétű, politikailag sokszínű.

Gáspár Miklós, a KDNP frakcióvezető-helyettese szerint pártja olyan módosító indítványt készül előterjeszteni a választójogi törvényjavaslathoz, hogy — a többi között — szakszervezeti vezetőket sem lehetne parlamenti képviselőkné választani. *Antall József* ugyan nem fél a baloldali előretöréstől, de — televíziós nyilatkozatában — helytelenítette, hogy az MSZP, az MSZOSZ és a BIT „meg egyebek” most összejönnék egymással. Ez ellen — mint mondta — a jogállam keretei között fel kell lépni.

Nem igazán érti az ember ezeket az aggodalmakat, félelmeket, hiszen Európában, s mindenütt a világon természetes dolognak számít a baloldali pártok és a szakszervezetek együttműködése. Nemigen ismerünk a világon olyan szakszervezetet, amely jobboldali pártokkal keresné a szövetséget. De olyat sem, amely a szintista liberális gazdaságpolitika híve lenne. Mindez azonban nem zárja ki, hogy más értékrend is felvállalja a dolgozók gondjait.

Köztudott, hogy a szakszervezetek a munkavállalók érdekeit képviselik. Ezért olyan pártokkal rokonszenveznek, amelyek leginkább ezt a társadalmi réteget támogatják. Az MSZP és az MSZOSZ kapcsolata nem alkalmi jellegű és nem rövid távra szól. Ez a szövetség — az önállóság tiszteletben tartásával — a kölcsönös érdekeket fejezi ki, értékközösségen alapul, és tartós. Az együttműködésben az a felismerés tükröződik, hogy a munkavállalók érdekeit leginkább a baloldali pártok tudják megjeleníteni a közélet küzdőterein, míg a szakszervezetek ezt a szerepet érdekvédelemmé változtatják a gazdasági, szociális alkuk, érdekegyeztetések során. Ez tehát más-más szerep, jöllehet az egyik kiegészíti és feltételezi a másikat.

Erről nem lenne szabad megfeledkezni. Mint ahogy a munkavállalók sem feledkeznek meg arról, hogy melyik volt az a párt, amely az elmúlt három évben a leghatározottabban kiállt a bérből és fizetésből élők, a nyugdíjasok érdekeiért. A szervezett dolgozók arra is emlékeznek, hogy kik voltak azok, akik 1991 nyarán betérjesztették a szakszervezet-ellenes törvényeket, amelyek az MSZOSZ szétverését célozták. Kissé furcsa, hogy most azok nehezményezik az MSZP és az MSZOSZ szövetségét, akiknek minden előbbre való volt a Parlamentben, mint a társadalom többségét érintő gazdasági és szociális törvények megalkotása.

Arról sem illik megfeledkezni, hogy a szocialista párt nemcsak a legnagyobb — a tb-választásokon és az üzemtanács-választásokon látványos sikert elért — szakszervezeti konföderációval tart kapcsolatot, hanem más érdekvédelmi tömörülésekkel is. Miként arra is érdemes emlékeztetni, *hogy szakszervezeti tisztségviselők sem csak az MSZP támogatásával pályázzák meg a parlamenti képviselőséget.* Lesznek olyan érdekvédők, akik más pártok — esetleg a KDNP, az MSZDP — színeiben indulnak a voksok megszerzéséért.

Érdekes: a konzervatív és a liberális körök képviselői nem győzik hangoztatni, hogy a szocialistákkal nem kívánnak vá-

lasztási szövetségre lépni, őket tartják legfőbb ellenfeleiknek, konkurenseiknek, ugyanakkor rossz szemmel nézik, elítélik az MSZP együttműködését a szakszervezetekkel. Miközben szavakban elismerik az érdekvédelmi szervezetek létjogosultságát a piacgazdaságban, szerepüket a társadalmi béke fenntartásában, aközben azt ajánlják az érdekvédőknek, hogy ne törekedjenek a parlamentbe, maradjanak semlegesek.

A szakszervezetek és vezetőik azonban keserű tapasztalatok alapján értették meg ebben a parlamenti ciklusban, hogy mit jelent az ország házán kívül munkaharcot folytatni, s mennyivel eredményesebb lenne az érdekképviselő, ha jelen lehetnének ott, ahol a legfontosabb dolgok eldőlnek. Ezért fenntartják maguknak a jogot, hogy legjobb képviselőiket — minél nagyobb számban — a parlamentbe küldjék.

Úgy látszik, a magukat a demokrácia legfőbb letéteményeseinek tartók között is vannak olyanok, akiknek csak az a demokrácia, ami nekik jó, s a politikai váltótagadás csak addig érvényes, amíg ők vannak — lesznek hatalmon. Mihelyest megnő a szocialista párt népszerűsége és választási esélye, mindjárt baloldali veszéllyel, a visszarendeződéssel riogatják az embereket. Azt szügerálják, hogy egy baloldali választási győzelem katasztrófát jelentene az országnak, hiszen a Nyugat még ennyi segítséget sem adna. Ezek a propagandafogások arra utalnak, hogy a fő hangadók nem számolnak eléggé a közhangulattal, vagy azzal, ami Vilniusban, Varsóban, Athénban és a májusi választásokon nálunk történt. Vagy talán nagyon is tudják?

A baloldali esély még nem veszély. Ahogy ezt már többen elmondták: ez legfeljebb a hatalmi pozíciókra nézve veszélyes, nem pedig az ország, a társadalom számára. Nagyobb veszélyt jelent a gazdasági összeomlás, jobban fenyeget a szociális ellehetetlenülés, a munkanélküliség és az elszegényedés, mint a szakszervezetek és a pártok összefogása.

— Kárpáti —

Schamschula György közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter névjegyével szentesíti az igen jelentős szerződést

Egy üzlet beindult

Ahhoz képest, hogy a GSM-telefonrendszer augusztusi eredményhirdetésekor jókora botrány látszott kerekedni, az október végén aláírt szerződés már a béke és a boldog megegyezés külsőségei mellett zajlott le. Azt, hogy mindenki jól járt, talán túlzás leírni, az viszont biztos, hogy az egyik győztes a MATÁV—US. West International (de szép magyar neve van) örülhet, s minden erejét latba vetve készülhet a tavasszal kezdődő mobiltelefon-rendszer kiépítésre.

A befejezésnek egyelőre nincs határideje, de várható, hogy két-három éven belül az ország nagy részén működik majd e régen várt és áhított szolgáltatás.

— v —

A kép bal oldalán Horváth Pál, a MATÁV Rt. vezérigazgatója

Kávé mellé a nagy semmi, avagy hírlapterjesztés kft.-módra

Lapunk több számában foglalkoztunk a hírlapterjesztéssel, annak pozitív és negatív jelenségeivel, postai, illetve alternatív terjesztők gondjaival. Országjáró sorozatunk keretében most a keleti országrészben kialakult helyzetről tudósítunk, emődi, miskolci, nyíregyházi, toka-ji, debreceni illetékesek véleményét meghallgatva.

Mint ismeretes, október 1-jétől ebben a régióban három megyei lap terjesztését az oszt-rák érdekeltségű *Funk Verlag Und Duckerei* vette át saját terjesztői hálózatot kialakítva. A cég több héten át tartó reklámkampányában azt ígérte, hogy az olvasó — előfizető — a megyék legtávolabbi csücskében is reggeli kávéja mellett olvashatja a „Hajdú-Bihari Naplót”, a Kelet és Észak-Magyarországot.

„Ígéret szép szó, ha megtartják, úgy jó” — tartja egy ismert mondás, nos, pár hét eltelte után nyilvánvaló, eme népszerű cég több ezer előfizetőjének sokszor jutott eszébe az ídzett mondás. Számukra az ígéret csak szép maradt, a „megtartás” bizony alapos csorbat szennvedett, s nemhogy reggeli kávéja mellé, de még vacsorája mellé sem kapott újságot. Voltak olyanok — s nem is kevesen —, akik több napon keresz-tül, ráadásul — Debrecenben — az F. V. D. székhelyén sem. Ezután nehéz elképzelni, hogyan jártak a távolabbi vidék előfizetői...

*

„Hajnali” 7 óra 45 perckor érkezünk az emődi postahivatalhoz, alapos riadalmat okozva, de mielőtt bárki rosszra gondolna, erről csak annyit: *mást vártak*. Hogy kit vagy kiket, borítsa feledés, legyen ez a mi titkunk. E korai óra viszont azzal az előnnyel járt, hogy úgyszólván mindenki a hivatalban tartózkodott, s különösen a postás-kézbesítő asszonyoktól hal-lott hírek jelentették az érdekességet. Az Észak-Magyarország újdonsült terjesztői bizonyos értelemben átverve érzik magukat, mert bár a fizetséget jónak tartják, sem esőköpenyt, sem kerékpárt, sem táskát nem kaptak. Ráadásul az elmaradt és pontatlanul kézbesített újságokat átvevők elég kemény szavakkal jelezték, a jövőben nem tartanak igényt a megye amúgy népszerű lapjára, s aztán inkább a Népszavára fizetnek elő, mert azt a posta biztos, hogy hiánytalanul és időben eljuttatja címükre.

*

— *Felértékelődött a sokszor szidott posta hírlapkézbesítő tevékenysége* — mondta úgyszólván beszélgetésünk elején *Mezővári Attiláné*, a régió hírlapkereskedelmi osztályának vezetője. — *Felértékelődött*, mert míg mi alig kimutatható hibaszázalékkal dolgozunk, az F. V. D. cég indulása igen rossz-sul sikerült. S ezt nem a „sava-nyú a szőlő” elv mondatja velem. Mi az új terjesztőhálózat felállítását pozitívnak tartottuk, de innen kezdve csupa negatív jelenségről hallunk. Nem jó az emberanyag, tájékoztatlanok a kézbesítők, nincs helyismere-tük, s egyáltalán az indulás egy álomkép szintjén indult.

— *Gondolja, hogy Thomas Koch urat, a felelős ki-*

ságra, a Népszavára s a Déli Hírlapra.

— *Ez utóbbi egy miskolci bulvárlap...*

— *Lehet, hogy az, de szere-tik e vidéken. Csak egy baj van, 62 forinttal drágább az előfize-tése, mint az Észak-Magyaror-szágnak.*

— *De legalább megkapja az előfizető, különösen, ha ti viszitek házhöz... Erről jut eszembe: ha jók az érte-süléseim, Kohl úr Tokajban is járt.*

— *Igy van. Különleges ember...*

— *Biztos, hogy igazad van, de ettől még nem lesz jobb az idei aszútermés. De az újságkihordás sem...*

*

Bodnárnét, a Nyíregyházi Posta hírlapterjesztési osztály-vezetőjét faggatjuk arról, hogy a lapterjesztő konkurencia megjelenése mit is jelent a nyíregyházi postának.

— *Az Észak-Magyaror-szágot, a Hajdú-bihari Nap-lót, a Kelet-Magyarorszá-got október 1-jétől önálló-an terjeszti a Napló Lapki-adó Vállalat. E terjesztői ne-kifutás egyelőre úgy néz ki, hogy nem igazán működik. Egy tanulság máris levon-ható, és pedig, hogy az any-nyit kritizált posta mégis-csak jól végezte és végzi a dolgát...*

— *A postának végül is na-gyon jól kiépített lapterjesztői hálózata van.*

— *A Napló Lapkiadó Kft. azon kezdeményezésre, hogy maga írja, nyomja és terjessze saját kiadványait, bizonyosan jó ötlet, és az olvasók is jó néven vennék, ha ez flottul működne. Hadd kérdezzük meg öntől, hogy presztízszvesztés-e a postának az, hogy az említ-tett lapokat nem terjeszti már?*

— *Mint mondtam, a posta alkalmas volt, és a jövőben is képes lesz a hírlapok panas-zmentes terjesztésére, tudniillik olyan kiépített hálózattal ren-delkezik, amellyel egy újonnan induló lapterjesztő kft. vagy tár-saság nem rendelkezhet. Mi a címadatokat évente átadtuk a kiadónak, majd pedig havonta közöltük velük a lemondott és új előfizetők adatait. Hogy a Napló Kiadó Kft. most induló terjesztői hálózata miként tartja nyilván és naprakészen az ada-tokat, arról nekünk nincsenek információink. Valójában ez már nem is tartozik rám.*

— *A konkurencia megje-lenése milyen anyagi vesz-téseket okozott a postá-nak?*

— *Kézbesítőkereset-kiesé-re végeztünk számításokat Nyíregyháza viszonylatában. Nos, kézbesítőink hozzávetőle-gesen 80 százalékan elveszi-tették korábbi bérüket. Ennek az oka, hogy nálunk főleg a helyi lapokra fizetnek elő az emberek, hiszen a helyi hírek érdeklik igazán őket. Nyilvánvaló, hogy a kézbesítő kereset-nek zöme ebből jött össze.*

— *Ez akkor azt jelenti, hogy önök a kézbesítők jó-kora hányadának felmond-tak? Avagy a kézbesítők maguk néztek új munkale-hetőség után?*

— *Úgy mondhatnám, hogy is, tudniillik járásokat szüntet-tünk meg a beállott új helyzet miatt. Nyíregyháza területén korábban 47 lapkézbesítő dol-gozott. Jelenleg 29 kézbesítői járásra osztódik a város. A ki-esett kézbesítők egy része kor-engedményesen nyugdíjba ment. Voltak kézbesítők, akik önként felmondtak, hiszen a munkanélküli-segély összege magasabbra rúg, mint a havi kereset.*

— *A leépítéseken túl a posta milyen módon próbálja pótolni az új helyzet-ben előállt jövedelemkiesé-seket?*

— *A járásösszevonások megejtésekor arra törekedett a posta, hogy — a négyórás kéz-besítői időt, és a nyolcórás 11 000 Ft-os alsó jövedelemha-tárt alapul véve — 5500—6000 forintot keressenek havonta a megmaradt kézbesítők. Ehhez más, levélkézbesítői munkát is csatolunk, hogy a keresetkiesé-set valamilyen módon pótol-ni tudjuk. A pluszmunkából származó keresetkiegészítés 2200—3000 forint körül mozog. Ez tehát nem kompenzáció, ha-nem munkával megkeresett bér.*

— *Milyen információi vannak önnek arról, hogy az új terjesztési hálózat mi-ként működik?*

— *Hírlapterjesztőink éveken keresztül ugyanazon körzetek-ben dolgoztak, az ügyfelekkel közeli kapcsolatba kerültek. Az előfizetési díjak beszédese-keresetül ugyanazon körzetek-ben dolgoztak, az ügyfelekkel közeli kapcsolatba kerültek. Az előfizetési díjak beszédese-keresetül ugyanazon körzetek-ben dolgoztak, az ügyfelekkel közeli kapcsolatba kerültek. Az előfizetési díjak beszédese-keresetül ugyanazon körzetek-ben dolgoztak, az ügyfelekkel közeli kapcsolatba kerültek.*

— *A posta alkalmazottai közül mentek-e át az új Lapterjesztőhöz?*

— *Három-négy emberről tudunk, akik átmentek. Ők előre jelezték kilépési szándékukat. Hangsúlyozom, mi nem küld-tünk el senkit, akik elmentek, önként tettek.*

— *A lapterjesztésben megjelent vetélytárs ténye milyen érzelmeket váltott ki önből?*

— *Meg kell vallanom, hogy egyelőre szokatlan, hiszen ilyen-nél mi, postások, eddig még nem találkoztunk. Az a két-három hét, ami az új hely-zet beállta óta eltelt, nem íga-zán nagy idő. Napi teendőim nem teszik lehetővé, hogy a do-logról hosszan morfondírozzak.*

— *Hány lapot terjesz-te-nek jelenleg?*

— *Nyíregyháza város szept-temberi adataival rendelkezem. 28 500 előfizetőhöz vittünk la-pokat. Ebből az Észak-Magyar-or-szág, ami októberben már ki-esik, 13 500. Egyszerű kivónás-sal is látni lehet, hogy mit veszít-tünk.*

— *Fizetési adatokat tud-na-e mondani?*

— *A júliusi hónap adatai szerint egy B-kategóriás (kicsi) körzetben 13 400 forint kereset volt a terjesztőnek. Amelyből a megyei lap után 10 656 forin-tot kapott. Egy másik példa: al-kalmazottunk, aki 15 381 forin-t keresett, a megyei lap utáni jövedelme 11 136 forintot tett ki. Jól látható tehát, hogy mi-*

lyen kevéssel marad az, aki az Észak-Magyarországot már nem terjesztheti. A kialakult helyzet ellenére is bízom ab-ban, hogy terjesztőim megpróbálnak majd új előfizetőket szervezni. Itt elsősorban az or-szágos napilapokra gondolok. Ez a kézbesítőknek érdeke, an-nál is inkább, mert az imént taglalt fizetékieséseket pótolni kell valamilyen módon.

— *A postavonat mikorra ér Nyíregyházára?*

— *Öt óra huszonöt-kor érke-zik meg az a vonat, amely a la-pokat hozza. Kézbesítőink 5 óra 45 percre jönnek, 6 óráig átve-szik a lapokat, és megkezdik a szokásos kézbesítést. A lapok nagy részét, hozzávetőleg 85 százalékat, 8 óráig kézbesítjük.*

— *Dr. Demeter Sándorra, a debreceni igazgatóság hírlap-osztályának vezetőjére egy biz-tosan nagyon jellemző. Nem tartozik a lassú beszédű embe-rek közé, különösen akkor, ha egyik kedvenc témájáról, az új-ságról beszélhet. Mi pedig erről kérdeztük, a többi pedig az önként fantáziájára bizzuk.*

— *Meglehetősen zűrös körülmények között indult a megyei napilapok postá-tól átvett terjesztése. Érde-kes — és ezt nagyon szeret-ném hangsúlyozni —, ez idáig egyetlen illetékes ré-széről sem tapasztaltam, hogy most kajánul kacar-ászna. Persze miért is ten-né? Az viszont tény, valami nem jó... Erről kérdezné-lek...*

— *Területünkön két megyei lapot terjesztettünk. Kohl úr már korábban megvásárolt egy nyomdát, s a szintén megvásá-rolt három megyei lapot itt nyomtatta ki. Szerintem már akkor eldöntötte, hogy előbb — vagy utóbb — saját terjesztő-hálózatot alakít ki. De már a nyomdai munkák megindulásá-kor problémák voltak — mert ez 210 ezer példányt jelent —, s tartani kell először is például a lapzártát, mert ennek pontatlansága azt jelenti, hogy távo-labbi vidékekre nem érkezhet időben az újság. Kísérletezett még a posta terhére színes nyomással is, alapos csúszáso-kat okozva. Végül augusztus-ban felmondta a terjesztési szerződést, és október 1-jétől indult az önálló terjesztés.*

— *Valójában kik terjesz-tik az újságot?*

— *Hirdetéseket adott fel, de korábban azt szeretne volna, ha a postások viszik ki az újságot az éjszakai órákban.*

— *Ez nyilvánvaló képte-lenség.*

— *Persze hogy az. Ráadásul úgy képzelte, hogy nem fizet társadalombiztosítási adót, ha-nem a terjesztők váltásának ki-vállalkozói engedélyt, s ők ké-szítsenek az így szerzett jöve-delemből adóbevallást.*

— *Ügyes, mit mond-jak... Arról nem beszélve, hogy milyen állapotban áll munkába a postán az a dol-gozó, aki éjjel 3-tól újságot cipelt.*

— *Nyilván fáradtan. De mi van akkor, ha csúszik a lap, és ezért nem ér be munkahelyére? Végül is ez nem jött össze, és ezt Kohl úr meglehetősen fájl-alta, s erre különböző sajtóór-gánumokban célzást is tett.*

— *Mit mondott?*

— *Például cinikusnak neve-zte a postát...*

— *Tudod, nekem az jut eszembe, hogy elvállik egy házaspár, s az újra férjhez menő asszonynak a volt férjét kéri meg a nászúgy megvetésére. Nehéz ezt mi-nősíteni...*

— *De azt is, hogy informá-cióink szerint az előfizetési dí-jak nagy része még nem került beszédre, s az általunk át-adott nyilvántartást folyamato-san nem vezették, holott mi a változásokat is időben jeleztük.*

— *Maradjunk az előbbi hasonlatnál, végül is az ágyat megvetettétek... De arról, hogy az új férj impo-tens, igazán nem ti tehet-tek...*

— *Kohl úr ezt később elis-merte, s valamiféle számítógé-pes hibára hivatkozott. Kép-zeld, 10 éve meghalt előfizető is kapott újságot...*

— *Nyilván, hogy tájéko-zott legyen, fönt az égben is. Postai újságárusító he-lyeken nincs árusítás?*

— *Van, de azóta nem járult hozzá, hogy kézbesítőinknél is legyenek megyei napilapok az országos lapok mellett. Így csak a hivatalokban kapható megyei napilap korlátozott számban, tehát ha a saját ter-jesztő késik, vagy a lap nem ér-kezik meg, a lakosság egy ré-sze — pont az előfizető — új-ság nélkül marad.*

— *Ilyen a postánál elő-fordulhatott?*

— *A legtrikább esetben, mert ha bármi probléma adó-dott, mi külföldre szállással azon-nal intézkedünk.*

— *Magatokra vállalva a nyilvánvaló többletköltsé-get?*

— *Természetesen.*

— *Azt mondtad: „termé-szetesen”. Tudod, ez az a szó, ami talán az egész be-szélgetésünkre a legjellem-zőbb, s ehhez én még — en-gedelmeddel — a felelő-ség szót is hozzátenném. Erről egyébként miskolci kollégánód is beszélt. A posta egyszerűen nem engedheti meg magának, hogy akár rövid távon is, egy zűrzavaros helyzetet teremtsen. Más ezt a jelek szerint megteheti, hogy mégis, az nem ránk tarto-zik. Egy biztos: a sportsze-rűség jegyében ne ítéljünk elhamarkodottan, de van egy olyan érzésem: ez a té-ma még bőven nem merült ki. Magyarul: lesz még foly-tatása, s félek, lesznek még cifra ügyek. De ezek már tőlünk — és reméljük, a postától — távolabb fognak zajlani.*

— *Örülök, hogy megismer-kedtünk, és elnézést, hogy rátk törtünk...*

Gittai István—Veégh Ádám

*

Lapzártakor, november 8-án újra érdeklődtünk Debrecen-ben, abbéli reményünkben, hogy a helyzet tisztázódott, és a lapok kézbesítése normalizá-lódott. Nos, nem normalizáló-dott. Legújabb információink szerint a kiadó és terjesztő tel-jes hírzárlatot rendelt el. A té-nyek ismeretében ezen még csodálkozni sem lehet. Bár ki tudja...

(— a szerkesztő —)

Mint egy nagy család

Általában ugyanazzal a buszszal indulok el a Bp. 70-es Postahivatalba, amelyikre Margó (Komáromi Gáborné, az általános osztály munkáügyi előadója) is egy megállóval később felszáll. Mindig figyelem, hogy a várakozó tömeg között ott van-e, s ha lehet, igyekszem neki is helyet foglalni mellettem. Beszélgetésünk kezdő mondatai már egy jó ideje sajátos majdnem mindig egyformák: én elmondom, hogy itt-ott zsigbad a fejem, szagat a lábam, s olykor a szívembe is belefacsar. Neki is fáj minden csontja, s a „motor” ott sem a legjobb — amit mindig a jövőmenő frontokkal magyarázunk. Többször iratokkal teli, nehéz szatyrot is cipel, „Muszáj volt hazavinni”. A hivatali dolgok mellett természetesen szó esik egymás családi dolgairól is, most például arról, hogy mindkettőnknek sikerült 30 kg burgonyát venni, kilóját húsz forintért.

A 30-as buszhoz a 7 óra előtti szokásos stáb rohan, bizakodva abban, hogy a vezető nem pont az orrunk előtt csapja be az ajtót. Most sikerült. A kézbesítő, akivel beszélgetek, elmondja, hogy tegnap a társával 21-21 kg anyagot vitt ki, s ha 1/1-re kerül a sor a fájós lábával, gerincével, nem is tudja, hogy fogja bírni. Közben egy szatyor viszázhozott könyvet kapok — „hadd adjam most oda!” jellegével.

*

A Hírlapon — ahova reggelente a szakszervezetnek és a könyvtárnak előfizetett újságokért megyek — szól az egyik „leányzó”, hogy az Orsányi nevére felírt 4 színházjegyből kettőt ki szeretne fizetni; a 800 forint máris a kezemből. (Régi tapasztalatom: a pénzt akkor kell elfogadni, amikor adják.) A hivatal folyosóján Náray Lászlóné, a forgalmi osztály vezetője állít meg: „Jaj, de jó, hogy látom...”

Míg a szakszervezetbe beadom az újságot, elmondjuk egymásnak, hogy tegnap mit sikerült elintézni, ma ki merre rohan vagy éppen azt, hogy ki véletlenül végig a helyünkön vagyunk. A könyvtárig még egy cédulát is kapok a kezembe: „Papal HERAKLEITOSZ-ról ami van, azt hozd haza, légy szíves, vagy filozófiai könyvet! Köszí...” És máris nyitom a könyvtárajtót, s közben azon gondolkodom, hogy ki adta a szatyrot a kezembe a buszon.

A délelőtti kölcsönzési idő mindig pillanatok alatt szalad el. A 618 beiratkozott olvasóból kb. négyszázan intenzíven látogatják a könyvtárat. Vannak olyanok, akikkel csaknem minden nap találkozom, vannak olyanok is, akik hetente jönnek könyvet választani, de a legtöbben havonta egyszer cserélnek. Szerencsére széles skálájú az érdeklődés. A szépirodalom mellett a legkülönbözőbb szak- könyveket is keresik. Az természetes, hogy az útkönyveket, az egészségügyi kiadványokat, a háztartással foglalkozó, vagy műszaki könyveket állandóan hozzák-viszik, de az utóbbi időben megnőtt az érdeklődés a különböző vallásokat tárgyaló szakirodalom, a magyar történelmet — annak egyes időszakait, kiemelkedő alakjait — feldolgozó művek iránt is.

A könyvtáros legnagyobb öröme egyre többen emelik le a polcra a versesköteteket, az életrajzi regényeket, a klasszikus műveket. Nem egy olyan eset van, amikor az olvasó fokozatosan feldolgozza egy bi-

zonyos szakterület anyagát. Sportújságíróknak készülő egyik munkatársunk a jegyzékén szereplő könyvek közül nagyon sokat megtalált, ugyancsak hasonló eredményre jutott a művészettörténet kiadványai között kutató másik olvasónk.

Egy-egy történelmi eseményről vagy tudományos kutatásról olvasott könyvet általában a visszahozatalkor megbeszéljük, elmondják véleményüket, kölcsönösen felhívjuk egymás figyelmét az ugyanazt a témát feldolgozó másik író művére vagy kiadványra. Vannak bön-gesztő olvasók. A keresztrejtvényfejtők kitartó kutatók. A régi olvasók felhozzák magukkal új kollégájukat, hogy ők is ismerjék meg és éljenek a könyvtár adta lehetőségekkel. „Ez a könyvtár nekem egy darabka kis sziget” — hallom nemegyszer, s tökéletesen megértem azt, hogy egy kis kikapszolódás után jobban megy a munka, legyen az akár szellemi, akár fizikai.

A kölcsönzés mellett gyakran ugyanúgy szóba kerülnek a benti feladatok, az otthoni gondok és örömek egyaránt. Sajnos, egyre többen mesélik el, nem tudják, mi lesz holnap, ha férjük vállalta megszűnik, vagy ha a gyermekük most nem tud szakmájában elhelyezkedni. Egyre többen vállalnak — ahol csak lehet — külön munkát, azért, hogy a család megélhetése biztosítva legyen, vagy azért, hogy az eddigi megszokott szintet tartani tudják. Olyan jólesik hallani, ha valami a hivatali munkában vagy otthon egyenesbe kerül. *Sokszor úgy érzem, mintha egy nagy családban élnék, hiszen a velem történeteket ugyanúgy meg tudom beszélni velük.*

A kötelező olvasmányok egész évben forognak az olvasók kezén. A könyvtár kitűnő állományának köszönhetően — mivel az alapműveket (Jókai, Mikszáth, Móricz, Arany, Petőfi, Brecht, Moliere, Tolsztoj, Voltaire, Shakespeare...) még tíz évvel ezelőtt minimális áron sikerült beszerezni — egyszerre akár húsz példányt is ki tudunk ugyanabból a műből kölcsönözni. Ebben az évben viszont egyre több olyan könyvet kerestek a szülők, amelyeknek a beszerzése még másik hálózati könyvtárból is nehézséget jelentett. A pedagógusok az irodalom megadásánál nem gondolnak arra, hogy abból legfeljebb csak egy-egy példánnyal rendelkeznek a könyvtárak. A gyerekek rettenetesen túlterheltek. A saját fiamról tudom, bár még csak ötödikes, mégis olyan mennyiségű anyagot adnak fel, hogy a leckeírás és a tanulás — esetenkénti felmondás — este 9 óra utánra is elhúzódik és nemegyszer már reggel 6-kor az íróasztalnál ül. Sötétben jön haza, jóformán csak pár szót tudunk egymáshoz szólni. Egyik nap örömmel lebegtettem az oklevelet, amin az áll, hogy a kerületi számítástechnikai verseny első díját nyerte el. Természetesen, hogy minden szülő igyekszik a gyerekének segíteni. Az olvasóktól tudom, hogy nem egy esetben ők jegyzetelnek, mert egyszerűen fizikai képtelenség azt a „gyerek”-nek teljesíteni, amit a tanár kér. Különösen akkor, ha a kért anyagrészt kézikönyvtári állományban szerepel, vagy csak olvasótermi szolgáltatón keresztül lehet hozzájutni. *Még a nagyszülők is besegítenek. A hosszú listák könyveit alig bírják hazaszállítani. „Tegnap a srác beszedett egy karót, mert nem tudott felkészülni”, vagy „nagyon jó anyag volt ebben a könyvben” — értesülök utólag.*

A sok munka miatt többen egyszerűen nem tudnak feljutni a könyvtárba. Hogy ők se maradjanak ki, számtalan esetben a karomon könyvekkel — általában az új beszerzések egy részével — végigszaladok a hivatalon, természetesen többszöri fordulóval, hiszen pillanatok alatt „elkel” a házhoz szállított irodalom.

A könyvbeszerzés négyszer annyi időt, négyszer annyi energiát igényel most, mint évekkel ezelőtt. Simoray Lajos, egykori hivatalvezetőnk az egyike azon olvasóknak, akivel könyvtér-mában is mélyebben el tudnk beszélni. Ezek sokszor csak egy-egy mondatok, hiszen ő is állandóan siet, korát meghazudtoló fiatalsággal és intenzitással ügyködik azon, hogy a dolgok rendben menjenek. Talán nem is gondolja, hogy élettapasztalatával, történelmi rálátásával milyen sokat segít nekem. Éppen ő mesélte a napokban, hogy a család karácsonyi könyvajándékának beszerzésekor négy helyen ugyanazon könyv négy különböző, igen eltérő árával (2300 és 900 Ft között) találkozott. Pontosan ez a helyzet a könyvtár esetében is.

Állandóan járni kell a várost, hogy áttekintésem legyen a könyvpiacról, s lehetőleg a beszerzendő könyv a lehető legkedvezőbb áron — nem egy esetben 70 százalékos árkedvezményrel — kerüljön megvétele. A könyvtárak már átlagban 400-500 Ft között mozognak, s dolgozóink ezt már egyre kevésbé tudják megfizetni. Mivel szerencsére az olvasási igényük megmaradt, ezért érthető, hogy egyre többen keresik fel a könyvtárat. *Igen nagy segítséget jelentenek a PMK Központi Könyvtárától letétbe kapott legújabb kiadványok.* Ezeket — hogy mindenki hozzájuthasson — rövidebb kölcsönzési idővel, általában csak egy-egy hétre adom ki. A 70-es Hivatal és az MCSV szakszervezete anyagi támogatásának, valamint az előbb említett PMK Központi Könyvtárának köszönhetően sikerült biztosítani, hogy rendszeresen mindig újabb és újabb könyveket tudjak az olvasók elé rakni.

A könyvtár több mint 16 000-es állományával bő választékot kínál. Az egyéni különleges kéréseknek is igyekszem eleget tenni; azokat a könyveket, amelyekkel könyvtárunk nem rendelkezik, legtöbbször sikerül máshonnan megszerezni.

A hivatali közönségszervezést — ugyanúgy, mint a nyugdíjasok „Szamovár teadélután”-jait vagy a gyerekek tavaszi, nyári, téli olvasótáborait nem lehet pár mondatban leírni; az teljesen külön fejezet, erről majd legközelebb.

Este 6 óra felé Marinov Mártonnéval a Keletinél, a 73 E busz megállójában találkozom. Ő is inkább megkerüli a teret, csak le tudjon ülni. Én a színházak jegyirodáiból jövök, ő most fejezte be a kézbesítést. Húsz percig szóhoz sem jutottam mellette, élvezet volt hallgatni, ahogy a munkájáról beszélt. Elmondta, hogy a töménytelen mennyiségű anyag mellett milyen fontos az emberkel való személyes kapcsolat. Akik a járatában laktak, mindegyikhez van egy-két jó szava, „időt kell rá szakítani, s akármiylen fáradt is az ember, kedvesnek kell lenni”. Ismeri problémájukat, egy-egy idősebb nyugdíjasnak még a gyógyszerét is kiváltja. Most tanítja be fiatal, új kollégáját, aki remélem, majd megfogadja tanácsait.

Horváth Károly

MÚLTUNKBÓL

Országos Postás Zene-és Kultúr Egyesület

Az 1896-ban alakult Posta és Táviráda Tisztviselők Ének- és Zeneegyesülete és az 1921-ben létrejött Országos Postás Kultúr Egyesület 1925-ben egyesült és Országos Postás Zene-és Kultúregyesület néven megkezdte diadalmas pályafutását. Talán az egyetlen egyesület, mely abban az időben nem törekedett sem önálló székházra, sem arra, hogy szakosztályai egy épületben legyenek. Az egyesület helyiségei különböző helyeken voltak. Az egyesület elnöksége: Postavezérigazgatóság, Postapalota. Az egyesület titkári irodája: VIII., Mária Terézia tér 17—19. sz. IV. emeletén — a mai Horváth Mihály téren. Az egyesület zeneiskolája: VIII., Szentkirályi utca 40. szám alatt. Az Évkönyv szerkesztősége pedig a Budapest 741. Postahivatalban — a levélkézbesítő postahivatalban a Keleti pu.-nál működött.

Az egyesület kiadványa Posta és Táviró Évkönyv 1936-os XXXI. évfolyamában cikket közöl a 10. életévbe lépett egyesület addigi izgalmas életéről. A visszaemlékezésből megtudhatjuk, hogy: „Az Országos Postás Zene- és Kultúregyesület első rádiós hangversenyét, 1925. szeptember hó 30-án tartotta a Telefonhírmondó Rákóczi úti helyiségeiben... Egyesületünk e hangversenyein kívül időnként helyet kapott az Országos Postás Zenekar is. Kitüntető helyet foglalt el a rádió műsorában egyesületünk Balázs dzsessz-zenekara is. Azonkívül tagjaink közül többen is szerepelnek szerzeményeikkel a rádió napi műsorain” — így „dr. Koltai Gyula postafőigazgató, mint zongoraművész nedarabok előadásával vagy különböző zeneszámokkal művészi zongorakiséréttel... Vitéz Kacsvinszky Emil postahivatali igazgató tagtársunk is többször játszott csellójával a mikrofon előtt. *Thomász József* postafelügyelő, *Koncz Dezső* és *Ságodi József* postatiszt tagtársak megzenésített dalait többször adták elő neves ének-művészek a rádióban. *Dr. Fehér István* titkár tagtársunk népszerű dalaiban is többször gyönyörködhetek a rádió hallgatói. *Arató Béla* ellenőr tagtársunk pedig, mint a gyermekek kedvenc mesélője szórakoztatott többször mikrofonon keresztül...

Ha végigtekintünk a rádió 10 éves műsorán, még sok olyan postás szereplését találunk, amelyet fel lehetne sorolni, de ennyi is elég annak igazolására, hogy a postaszemélyzet tagjai nemcsak a munkában az elsők, hanem az irodalom és művészet terén is elismerésre méltó sikereket tudnak elérni” — írta a korabeli szerző.

Az egyesület ezeket az eredményeket és céljainak további megvalósítását a megfelelő szakosztályok létrehozásával valósította meg. Így kezdetben szakirodalmi és külön szépirodalmi, valamint ének- és zene-szakosztályok működtek. De volt az egyesületnek idegen nyelvi és nemzeti táncszakosztálya is. Az 1940-es évekre az egyesületi keretek leegyszerűsödtek és már csak két szakosztály, a zenei és a kultúrszakosztály működött.

A múlt tanulságaként nézzük meg, hogyan működött, mivel foglalkozott e két egyesületi részleg: „A zeneszakosztály fenntartja az Egyesület országos hírű zeneiskoláját. Az iskola a Zeneakadémia tanterve szerint a legkorszerűbb pedagógiai módszerekkel, kizárólag Zeneművészeti Főiskolát vég-

zett tanerőkkel a postás kartársainknak és gyermekeiknek 25%-os tandíjkezdésménnyel kiváló tehetségu gyermekeknek pedig teljesen ingyenes zenei oktatást nyújt... A kisebb hangversenyeket a zeneiskola orgonatermében — mely az 1940-es években a IV., Városház utca 20. alatt a Szervita Atyák házában volt —, a nagyobb növendékkocorteket a Egyesület felügyelete alatt működik az Országos Postás Zenekar.” Úgy érzem, hogy e ma is más néven és keretek között működő — zenekar és zeneiskola története a posta és zenetörténetnek egy-egy külön fejezete.

Az 1940-es években működő másik szakosztály: a kultúrszakosztály volt. Feladatának tekintette, hogy „nyilvánosságot szerezzen nemcsak a postás szakirodalommal foglalkozó kartársainknak, hanem a szép-irodalom postás művelőinek is. Ez elsősorban a Postások Évkönyvén — a Posta és Táviró Évkönyv utódja — keresztül jut kifejezésre. A szépirodalommal foglalkozó postás kartársainkat díjakkal és pályázatokkal ösztönzi a serény munkálkodásra és a kiemelkedő munkákat kiadja, amikor arra kellő anyagi fedezettel rendelkezik. Könyvtára több ezer kötetre rüg, és ingyenesen küld minden vidéki kartársnak is magas színvonalú műveket kölcsönzésre... Irodalmi estéken, tudományos és szakelőadásain főleg postás szerzők munkáit postás szereplők adják elő.”

Hát ilyen volt az Országos Postás Zene- és Kultúregyesület tevékenysége 1925 és 1945 között.

Rákóczi Margit

Két nyugdíjasklub tagjai a híros városban találkoztak

Néhány hónappal ezelőtt, éppen e lap hasábjain vetődött fel annak a gondolata: milyen jó lenne, ha az ország különböző részein elszigetelten működő postai és hírközlési nyugdíjasklubok megismerhetnék egymást.

A Postás Művelődési Központban, Budapest VI., Benczúr utca 27. szám alatt működő nyugdíjas klub ez évi első kirándulása az előzetes programtervezet szerint Kecskemét és környékén volt.

A Posta és a Hírközlési Dolgozók lapjának 1993. augusztusi számában jelent meg a híradás a MATÁV kecskeméti — Bács megyei távközlési üzem — nyugdíjasklubjának megalakulásáról. Ha a „sors” úgy hozta, hogy a pesti nyugdíjasklub kirándulásának célja a magyar Alföldnek éppen ez a vidéke, jó ötletnek tűnt a kecskeméti kollégákkal a kapcsolatfelvétel és az itteniek meglátogatása.

Szantner György szervező titkárral történt telefonmegbeszélések után bekövetkezett a „nagy találkozás”.

Október 13-ának verőfényes délelőttjén a kecskeméti Katona József Színház előtti téren várta a pesti nyugdíjasklubot Szantner György és Sálgo György, hogy elkísérje a népes csoportot a MATÁV ebédlőjébe, ahol kávéval, pogácsával és jó szóval fogadták a pestieket az ottani nyugdíjas kollégák. A felfrissülés után Szantner György fiatalos hévvel és jó

nagy kerülővel vezette vissza a csapatot az autóbushoz, hogy útközben bemutassa kedvenc városa főterének nevezetességeit.

A „Benczúr nyugdíjasait” azután tovább vitte a busz a bugaci pusztaság felé, ahol a szerencsés véletlen egy lovasbesetét meglepetésként segítette a csoportot. A napfény, a séta, a jó levegő kellően kifárasztotta és megéhezettette a kirándulókat, így kimondhatatlanul jól esett a kecskeméti kollégák által készített gőzölögő körömpörkölt, mely estebédként várt meg bennünket a MATÁV éttermében. Gyönyörű terítés, kedves mosolyú kollégánok vagyúltekel el közöttünk, s kérdegettek bennünket, merre járunk, mit csináltunk, hogyan élünk Budapesten? Nem tudom — mert nem tudhatom —, ily rövid idő alatt születtek-e barátságok, de ismeretségek biztos... és jövő év áprilisában —

ha terveink valóra válnak — Budapesten, a Postás-, Távközlési és Műsorszórás nyugdíjasklubok találkozásán már régi ismerősként köszönthetik egymást a pesti és kecskeméti kollégák.

Az 1993. évi Országos Postás Nyugdíjas „Ki mit tud” sikerén felbuzdulva, a nyugdíjasközségeket szeretnénk megismerni és egymással megismertetni. Egy olyan találkozót szeretnénk létrehozni, melyre talán a különböző klubok tagjainak még aktív korában sem került sor, hogy megismerjék azokat a kollégákat, akikkel annyi éven át telefonon beszéltek, s akiknek hangját jól ismerték, de akikről csak gondolatban képzeltek el, hogyan is nézhet ki az, aki a vónal — a központ — túloldalán ül és kapcsolja a hívott számokat. Bizunk benne, hogy jövőre, nyugdíjasként majd végre sikerülnek ezek a régvárt találkozások.

R. M.

Karola többpercese a postatörvényről (2.)

A (2/c) bek. gördülékenyebbé tehető az egyik „küldemény” kihúzásával: a feltételeken továbbítható küldemény nem felel meg az előírásoknak. A (3) bek. szebben hangzana: „Az a) és b) pontba tartozó küldemények jegyzékét a minisztérium teszi közzé. A c) pontba tartozó küldemények feladási feltételeit pedig a miniszter határozza meg rendeletben.” A (4) bek. átfogalmazva: „a/a 11. § alapján a szolgáltatás teljesítését korlátozzák vagy szüneteltetik” (magyarázat: a szörend egyezzen a 11. §-belivel). „b) a szolgáltatás teljesítésének forgalmi feltételei — tevékenységén kívül álló okból — nem állnak rendelkezésére.” Apró csinosítással megszűnik a 16. § (2) hivataloskodása az „annak” átlépésével.

A (3) bekezdésben körülményes az „értéknilyvánítással feladott levél és csomag”. (A mondat vége pedig pontosításra szorul: „átvételi elismervényének kiadásával” — ez jogi jelentőségű.) Hasonló az eljárásom az (5) bekezdésben: „A pénzküldemény felvétele a pénz átvételét tanúsító feladóvevény kiadásával jön létre.” A magyar nyelvben sem teljesen fedik egymást a „fizetni”, „megfizetni”, „kifizetni”. Helytelenítem ezért a „megfizetni”-t és változtatát. Én a „(ki)fizetni” és a „(ki)fizethető” mellett szavazok. Jobban illő árnyalatok! „Esetében” és „esetén” — a „kor” időhatározórag helyén fontoskodnak. Ugyanitt a „nem teljesítés”-től borsózik a hátam! Nem szebb úgy, hogy: „Ha a szolgáltató nem teljesít...” [17. § (3) bek.].

A döcögős 19. § (2) bekezdését is átfogalmaztam: „A címzett (magánszemély, illetve szervezet) képviselője mást is meghatalmazhat küldeményeinek átvételével.” Itt jegyzem meg, hogy a „postai” jelző unos-untalan való kitevése erőltetett, miután a törvényben csak és kizárólag ilyen szolgáltatásokról (illetve küldeményekről) van szó. A feltételt tartalmazó mellékmondatot nem a legszerencsésebb beékelni a társ mellékmondatba. [L.: 19. § (3) bek.] Én a feltétellel zárnam a mondatot. Előbbrevalónak tartom a főszabályt. Ugyanitt raggal „intéznék el” egy németes névutóhasználatot: „magánszemélynek”. Jó égi! Még mindig csak a felénél tartok?

A 20. § (1) b) bekezdésből — mint ismétlést — elhagynám a „feladó által megjelölt” részt. A (2) bekezdésben elég a „címen”, a (3)-ban pedig a „levél-szekrénybe”. Eddig nem kifogásoltam a „minősül”-t, holott nélküle egyszerűbb: „kézbesíthetetlen az a küldemény” a 21. § (1) bek.

A kettős tagadásra van jó szópárunk, a „sem sem”. Vele fejezném ki az a) bek. szabályát: „a szolgáltatón kívül álló okból sem a címzettnek kézbesíteni, sem a feladónak visszakézbesíteni nem lehet”. „Ugyanígy a b) bekezdést is: „terhelő díjat sem a feladó, sem a címzett nem fizette meg”; és még a (3) bek. bevezetőjét is: „Ha az őrzés időtartama alatt sincs lehetőség sem a kézbesítésre, sem a visszakézbesítésre, 1 év elteltével a szolgáltató...”

A (3) bek. a bevezetővel összeolvasva is csonka, pótolnom kell a mondat tárgyát: „befizeti a pénzküldemény összegét ugyancsak az állam javára.” Sántít a 22. § (1) bek., mert a törvényi szöveg azt sugallja, mintha a szolgáltató szervezet is fizikailag képes lenne megjelenni a vámhatóság előtt, holott

ezt nyilvánvalóan a meghatalmazottja teheti meg. A hiba forrása az, hogy a két cselekmény leírását (bemutatás és jelenlét a vámellenőrzés alatt) összevonták. Világosabban: „A külföldről érkező, illetve a külföldre küldött, előzetes vámellenőrzés alá nem vont vámköteles küldeményeket a szolgáltató meghatalmazottja bemutatja a vámhatóságnak. A vámellenőrzés a jelenlétében folyik.” 3 db -ban, -ben rag 2 sorban, szájbarágó jelleggel fárasztó, az azonnali megértést gátló jelenség a 23. § (3) bekezdésében. Tehát elhagyandó legalább a „tevékenységi körében”, de vele mehetne „a jogszabályban foglaltaknál” kitétel is.

A (4) bek.-be két névelőt toldanék be: „a súlyos gondatlansággal és a bűncselekménnyel”, mert a felsorolás első tagja előtt álló határozott névelő nem vonatkozik a többire. A 24. § (1) bekezdését elég lett volna 3 szóval bevezetni: „Nem felel a szolgáltató.” A c) bekezdésben a „címezés” végén lemaradt az -e birtokos személyrag, amelyet társai rendben megkaptak. Rövidebbre szabnám a 25. § (2) bek. bevezetőjét: „Kártalanítási átalány jár.” A b) bekezdésben kiteszem a hiányzó határozott névelőket: „a távmásolat és a postacsomag”. Segíteni kell a (37) bek. nyakatekertségén, pl. így: „a (2) bek. a) pontjában meghatározott küldemények után járó átalány összege az értéknilyvánítás összege. A sérülésükért fizetendő kártérítés legfeljebb az értéknilyvánítás összege.” A (4) bek. egynemű szövegezési technikát igényelt volna: milyen küldemény után mennyit térítenek. Első olvasásra érthetetlen az (5) bek. Összefogottabban: „A (2) bek. b) pontjában felsorolt küldemények sérüléséért fizetendő kártérítés legfeljebb a (4) bekezdésben meghatározott összegig terjedhet. Ezzel a (3) bekezdéssel is összhangba kerültünk. A 27. § (1) bek. szerinti titoktartási kötelezettség szabályozásakor egyeztetési hiba csúszott be, mivel az érdekelték között átalános alanyok is kell lennie. Átdolgozva így fest: „a titoktartási kötelezettség szolgáltatót (alkalmazottját, tagját), továbbá bárkit egyaránt terhel.” Szócseré indokolt a 28. § (1) bekezdésben: „alapján” — „folytán”. A b) bekezdésben nem alkalmazható az effajta tömörités: „szükséges adatok megállapítása érdekében és mértékben”, hanem a „szükséges mértékben, adatok megállapítása érdekében” lett volna a helyes.

Az e) bekezdést inkább pozitív módon szabályoztam volna: „a szolgáltatás teljesítéséről csak a feladót, a címzettet és a jogosult átvétőt tájékoztathatja”. Indokom: ami főszabály, az nem lehet kivétel. A (2) bekezdésben nyomtatékosítanék: „akkor bonthatja fel, ha”. Az a)–b) bekezdések egyszerűbben: „a címezés hiányosságai miatt a küldemény kézbesítéséhez (visszakézbesítéséhez) szükség van a címzett vagy a feladó címére, illetve a tartalom megóvása érdekében felbontás nélkül nem csomagolható át a sérült csomagolású, burkolatú küldemény.”

A (3)–(4) bekezdések csak kisebb kozmetikára várnak: „postai”, „a vonatkozó”, illetve az „annak” szavak törlése címen. A 29. § apróságai: „és — fejlesztési tervekben” (a „település” kihagyásával), „az említett célból”, valamint a „használat” szövegrészek kihagyásával. Cím következik, mely nálam csak így szerepelne: „Állami

irányítás” (a „postai tevékenység” önagyonismétlése helyett). Közeledve az utolsó §-okhoz, nem kímélném a 30. § (2) b)–c) bekezdését sem. Teljesen fölösleges szövegek: „a kidolgozott koncepciók, programok alapján...”, „megvalósításának”, illetve a „postai alapellátás biztosításáról”. Az e) bekezdésben „műszaki előírásokkal”-t írtam volna. A 31. § (2) bekezdésből húznék: „ellátásának”, „annak”, „a miniszter”. Ellenben 2 szó beszúrásával: „arról, hogy” szebbé tenném a mondatot.

Az egyenes beszéd (és írás) jegyében a 32. § (1) bek. szövege így alakulna: „A postakürtjelvénnyel használatára kizárólag az állami alapítású postaszervezet jogosult”.

A (2) bekezdést ekképp inditanám: „A postai alapszolgáltató dolgozói részére”. A (3) bekezdésben is „állami alapítású”-t írnék le a fentiekkel összhangban.

Az utolsó, a 33. §-t nem bonnyolítanám a „rendelkezések megállapításával”, hanem a természetesebb „intézkedések”-et tenném a helyére.

Most már csak a melléklet van hátra! Nézzük! Az 1. pontban foglaltakra egyáltalán nem lett volna szükség, tekintve, hogy egyszer már megfogalmazták az itt rögzítetteket, sőt jobban! A 3. pont szörendje kövesse a levélre vonatkozókat: „Levelezőlap: közlést tartalmazó, szabványosított...” A 10. pont átszövegezve: „Távmásolat: írásról..., képről papírra készült, postai..., táviratként...”

A 11. pont szebben: „rendelkezés befizetett pénzeszeget továbbítására és kifizetésére az e célra rendszeresített nyomtatványon”. A 12. és a 13. ponttal kapcsolatban az az észrevételem, hogy a „szolgálat” és a „szolgáltatás” nem teljesen azonos fogalmak. A 13. pontban így rendelkeztem volna: „befizetés elfogadása bankszámla javára, kifizetés bankszámla terhére”.

Szolgáltatásról kellett volna beszélni a 15. b) pontban, nem pedig küldeményről. Ehhez képest: „Biztosított ajánlott: a szolgáltató az ajánlott küldeményt azonosító adataival nyilvántartja a továbbítás során és kézbesítését a jogosulttal írásban elismerteti.”

Ugyanitt a g) pontban az „óvatosan”, „kíméletesen” módhatározók fejezhették volna ki a lényegét! Nem okozhatna bajt a b) pontbeli „különszolgáltatással feladott” törlése. Az i) pontra ugyanezt mondhatom („a különszolgáltatást”). A birtokosrag nagyon odakívánczik a 16. pontban: „amelynek végzését”. A 19. pont a „jogai”-től kezdődően önálló mondatot igényelne, mivel az itt következő szabály már következménye a meghatalmazás nélküli átvételnek.

A 21. pontban úgy fogalmaztam volna: „a postai szolgáltatások végzésére kialakított”, sőt „... szolgáltatásokra...”!

A 22. pontban olvasható „elemei közötti összhang” után pontot tennék, hisz a többi túlmagyarázás.

A 24. pontban a „kiadások költsége” fölösleges halmozás. A szövegrész így festene jobban: „az üzemviteli költséget fedezi”.

Mindezt a sok „apróság”-ot azért gyűjtöttem ki, hogy megvizsgáljuk akár újabb jogszabálytervezet szövegezésekor, akár a naponta előforduló írásos munkáinkban.

Dr. Kalapáthy Karolina

RÁDIÓKABARÉ

A Hírker Oreczy téri remittendaraktárában került sor a Rádiókabaré novemberi adásának felvételére. Veégh Ádám képriportja a helyszínen készült.

Markos György és Jusst László, a nagy visszatérő?

Moldova György

Sárközy András tévéoperatőr, nemzeti érzésű kopasz ifjaink kedvenc megörökítője

Volt, aki kacagott...

Volt, aki... szóval nem kacagott...

Elhangzott a rádióban

Bonsai

Tudják önök, mi a bonsai? Speciális edényben, a szabad természetben nevelt törpenövény. A bonsai tölgy úgy néz ki, mint az igazi, csak éppen 40–50 centinél soha nem lesz magasabb — még 100 éves korában sem. A cseresznyevirág is lilliputi marad. A bonsai művészet. Az ókori Kínából származik, hozzánk japán közvetítéssel jutott el. És nagyon népszerű lett. Gondolom, repes a szíve Bíró Tamás barátomnak, az Egyetemi Bonsai Klub elnökének, hiszen elmondhatjuk, hazánk a bonsai országa.

Erre néhány éve döbbenem rá, amikor a pékek hosszas előtanulmányok után piacra dobták a bonsai zsömlét. Ez ugyanúgy nézett ki, mint az igazi zsömlé, csak sokkal kisebb volt. És természetesen drágább. Napjainkban a bonsai fizetések korát éljük. Az elején elfelejtettem mondani, hogy az igazi bonsai úgy lesz, a csemetét tápanyagszegény földbe ültetik, ha mégis túl nagyra nőne, akkor a hosszabb hajtásokat visszavágják, és drótkalodával kényszerítik a növényt arra, hogy göcsörtös legyen. Nos, ha valakinek netán nőne a fizetése, a bonsai kertész APEH rögtön ott terem és visszacsípi. Ha ez sem használ, akkor a főkertész, a törvényhozás gondoskodik a kalodáról. Ők úgy hívják, fogyasztási adó, vám, áfa, utadó, szolidaritási járulék, füstadó... pardon, ez még nincs.

Megjelentek a bonsai nyugdíjak is. Ezeknek érdekes tulajdonságuk, hogy úgy néznek ki, mintha egyre magasabbak lennének, és mégis egyre kisebbek.

De félre a pénzzel. A fejlődés lehetőségei háttérbe kerültek. Ma már csaknem mindenütt megtalálhatóak a bonsai-politikusok. Ők úgy néznek ki, mint az igaziak, csak kicsik és görcsösek. Vannak már bonsai bürokratáink és van bonsai minisztériumunk is.

Bevallom, én nagyon szeretem a bonsait. Sziklakertben, kiállítóteremben, kórtáiban az asztalon.

De csak ott.

Takács András

Ismerd meg hazádat

A X. forduló kérdései

Utolsó fordulóhoz érkezett az „Ismerd meg hazádat...” címmel februárban meghirdetett honismereti vetélkedősorozatunk.

Reméljük, hogy játékunk során kutatásaink közben számos új, eddig talán ismeretlen dologra bukkantak, sok új ismerettel gyarapították tudásukat hazánk gazdag múltját illetően.

A döntő előtti utolsó fordulónkban ezúttal nevezetes irodalmi helyek, emlékek felkutatására indulunk.

Kérjük, az ismertetés alapján mondják meg, hol járunk!

1. A község határában lótték agyon a német fasiszták 1944. november 9-én huszonegy munkaszolgálatos társával együtt Radnóti Miklóst. Holttestét és egy kockás füzetbe, a bori noteszba írt utolsó verseit tömegsírban találták meg 1946. június 26-án. Exhumálása után a Kerepesi temetőben nyugszik.

2. A község egykori Rudnakastélyában olvasta fel 1860 tavaszán baráti körben először Madách Imre az ember tragédiája című művét. Ezután küldi el baráti biztatásra a mű kéziratát Arany Jánosnak.

3. E község lelkésze volt a szabadságharc bukása után, 1849-től 1851-ig Tompa Mihály. Az önkényuralom időszakában a helység nevét visszafelé olvasva választotta írói álnévként. Itt írta számos versét, többek között itt született két leghíresebb allegorikus költeménye: A gólyához és A madár fiaihoz. Egykori lakásán ma emlékműzeum tekinthető meg.

4. A hegy oldalában, a szőlők között áll Szegedy Róza barokk stílusú prэшháza. Itt ismerkedett meg egy szüret alkalmával 1795 őszén Kisfaludy Sándor későbbi feleségével, Szegedy Rózával. Közvetlenül a szüreti mulatság után meg is kéri a kezét, de ekkor kosarat kap. Részben e szerelmi csalódás hatására írta 1796 és 1798 között

A kesergő szerelem című versciklust, amely Himfy szerelmei című művének első része volt.

5. E községben volt bencés apát az 1820-as évektől haláláig Guzmics Izidor nyelvjutító, műfordító, Kazinczy egyik leghívebb barátja. A kis bakonyi falu a reformkori írók, irodalmi szemlélyiségek valóságos zarándokhelyévé vált. Több alkalommal is megfordult itt Guzmics Izidor otthonában Kazinczy Ferencen kívül Döbrentei Gábor, Kisfaludy Sándor, Toldi Ferenc és Vörösmarty Mihály. Guzmics Izidor itt is halt meg 1839. szeptember 1-jén.

6. A hagyomány szerint a község határában, ahol a Túr a Tiszába folyik, egy hatalmas tölgyfa alatt írta Petőfi Sándor a Tisza című versét, melyet végső formába Pesten öntött 1847 februárjában. A fa ma is áll, melyet emléktáblával jelölték meg.

7. A községben, anyai nagypapa, Lilien báró birtokán töltötte gyermekéveit 1817 és 1821 között Eötvös József. Kivánság szerint itt is temették el 1871. február 4-én. Sírja először a község temetőjében volt, de miután azt többször feltörték, ezért hamvait később a kultúrház kertjében helyezték el. Az Eötvös-kúria ma emlékműzeum.

8. E faluban tölti gyermekéveit Móricz Zsigmond 1886–1890-ig. Az elemi iskola elvégzése után innen kerül a debreceni kollégiumba. A gyermekkori emlék és a szülők szegénysége elevenedik meg a híres, 1909-ben írt Hét krajcár című novellájában. A községben eltöltött évekről ír Életem regényében is.

9. A városban a mai Alkotmány u. 1. szám alatt működött az a nyomda, amelyben 1794-ben először nyomtatták ki Mikses Kelemen Törökországi levelek című művét. Széchenyi István 1807 és 1808 között a városi liceum tanulója volt.

10. Apja egykori szülőfalujában, rokonainál tölti diákként nyarait 1911-től 1917-ig Németh László. Negyvenéves írói jubileuma tiszteletére, 1965 őszén nagyszabású ünnepséget rendezett a községi Mezőföld Termelőszövetkezet. A szászszentdósi nagyapai Németh-házat 1984-ben alakították át könyvtárrá és emlékműzeummá.

Kérjük, hogy a megfejtéseket legkésőbb 1993. november 30-ig küldjék meg címünkre: Postás Művelődési Központ, 1373 Budapest, Postafiók 601.

A megfejtésekre írják rá: „Ismerd meg hazádat...”
A november 30. után érkező megfejtések a havi sorsoláson nem vesznek részt!

Figyelem! Értesítjük kedves versenyzőinket, hogy a vetélkedősorozatunk lezárását jelentő országos döntőre 1993. december 11-én (szombaton) 10 órakor kerül sor a Postás Művelődési Központ dísztermében.

A döntőre a résztvevőkön kívül minden érdeklődőt szeretettel meghívunk és várunk.

A döntő legfontosabb tudnivalóit, a döntőbe került versenyzők neveivel együtt következő lapszámunkban közöljük.

A döntő versenyzői számára a legfontosabb tudnivalókat egyénileg postai úton is eljuttatjuk!

A IX. forduló kérdéseinek helyes megfejtése.

1. Balatonkenese, 2. Sashegy, 3. Kadarkúti Fehér-tó, 4. Szent-Baláta tó, 5. Alcsútdoboz, 6. Szarvas, 7. Vácrátót, 8. Velencei madárrezervátum, 9. Jánoshalma, 10. Kővágószőlős.

A IX. forduló nyertesei: Nausch Gézané, Tatabánya, Sallai Lászlóné, Budapest, Szeczkyné Monek Mária, Székesfehérvár.

A helyes megfejtőknek gratulálunk, a nyereményeket postán küldjük! További eredményes megfejtést kívánunk!

összefüggéseket is. Bízunk abban, hogy kis tájékoztatónkkal hozzásegítjük valamennyiüket a sikeres szerepléshez.

Végezetül közöljük, hogy egy fordulóval a befejezés előtt kik a legesélyesebbek a döntőbe jutásra.

Eddig elért eredményeik, pontszámaik alapján — az utolsó forduló eredményétől függetlenül — döntőnk biztos résztvevői az alábbi versenyzők:

Molnár László, Vámosgyörk, 88,5 pont; Deák Gáborné, Nagykanizsa, 87,5 pont; Fekete Jánosné, Budapest, 85,5 pont; Cséri Tünde, Érdliget és Sallai Lászlóné, Budapest, 80 pont.

Az utolsó forduló előtt nagy harc várható a döntőbe jutásért:

Megyeri Márton, Budapest, 70 pont; Babusa Attila, Szolnok, Babusa Sándor, és Patus Endre, 69,5 pont; Pethes Mária, Jászberény, 68,5 pont; valamint Sebesztha Károly, Budapest, 68 pont között.

Sikeres szereplés esetén reményük lehet még a végső megmérettetésre Takács Istvánnának, Budapest, 65 pont; Nausch Gézanának, Tatabánya, 63 pont és dr. Scholl Lászlónak, Tatabánya, 60 pont.

A posta működése I. Rákóczi György fejedelem idejében

Erdély történetének nevezetes időszaka a két nagy fejedelem, Bethlen Gábor és a „bibliai órálló”, I. Rákóczi György uralkodása (1613–1648). A nevükkel fémjelzett kort évszázadok során számos kutató elemmezte, tanulmányaiban értékelte.

Ez évben nevezetes esemény adott okot az emlékezésre, az Öreg — így nevezték I. Rákóczi Györgyöt, megkülönböztetésül fiától, II. Rákóczi Györgytől — születésének 400. évfordulójára. Ezen alkalomból október 22-23-án a Rákóczi és a Lórántffy család kedvelt székelyén, Sárospatakon a Magyar Nemzeti Múzeum Rákóczi Múzeuma jubileumi emlékkonferenciát rendezett. A konferenciára meghívást kaptak az akkori fejedelemséghez tartozó országgrszek neves magyar történészei, kutatói, akik négy évszázad távlatából méltatták a fejedelemség ezen idejének jelentőségét, működését.

Megkülönböztetett érdeklődés kísérte R. Várkonyi Ágnes, az ELTE professzorának bevezető előadását, melyben Erdély és Rákóczi György nemzetközileg elismert személyének szerepét méltatta az ún. 30 éves háborút lezáró westfalai meg egyezéssel béke (1648) megkötésében.

Magyar András kolozsvári egyetemi tanár Rákóczi György művelődéspolitikáját méltatta, különös tekintettel az erdélyi románság kulturális fejlődésére. Soós Kálmán Ungvárról az ukrán történetírás helyzetéről vázolta. Az erdélyi részéről Szatmárnémetiből jött Mandula Tibor, a fejedelem iskola- és egyházpolitikáját méltatta. Csátary György Kárpátaljáról a beregszászi levéltárban őrzött Rákóczi-leveleket ismertette. Balassa Iván történész a Rákóczi Múzeum korábbi igazgatója az Erdélyt felvirágoztató gazdasági politikát elemezte a nagy számú hallgatóság előtt.

Megtiszteltetésnek vettem, hogy a konferencia rendezői mint Rákóczi-kutatót felkértek Rákóczi György kora postaviszonyainak ismertetésére. Azért is szívesen tettem eleget a felkérésnek, mert alkalmam nyílt választ adni Trócsányi György: Erdély központi kormányzata 1540–1690 c. 1980-ban megjelent munkájában jelzett olyan megoldásra váró kérdésekre, mint Erdély postájának a szervezete, kapcsolata a királyi postahálózattal és a Paar családdal. Mivel a konferencia témája csupán II. Rákóczi György tevékenységére korlátozódott, nem kívántam Erdély teljes postatörténetét ismertetni, csupán az erdélyi posta kialakulásáról és jellegéről, az erdélyi és a magyar királyi posta együttműködéséről Bethlen Gábor és I. Rákóczi György idejében, a postálkodásról Erdély virágkorában, végül is ismertetni I. Rákóczi György postarendeleit. E témákat dióhéjban ajánlom olvasóim szíves figyelmébe.

I. Az erdélyi posta kialakulása

Buda elveszte után, 1542-ben a segesvári országgyűlés határozatával megtörtént a három nemzet (magyar, székely és szász) egyesülése. A tordai országgyűlés 1542. december 22-én a régi futárintézményt Erdély vonatkozásában megtar-

totta és a körülményeknek megfelelően szervezte: „Mivel, hogy a beállott veszélyek a szokottnál nagyobb terhet viselni kényszerítenek, végeztetett, miszerint minden nemes, tíz ház hely után egy jól felszerelt lovasembert állítson ki, tartson készenlétben, hogy valahányszor a helytartó úr (Fráter György) vagy a másodhelytartó (Petrovics Péter) sürgős szükségben rendelni fogja, azonnal és minden késedelem nélkül azt a lovasembert elküldhesse a rendeltetési helyére, az ország régi szokásának a terhe alatt”.

Amikor Izabella királyné 1551 szeptemberében Erdélyt átadta I. Ferdinánd királynak, Castaldó, Ferdinánd hadvezére Erdély területét megszállta, kíséretében Taxis Mátyás Magyarország postamestere Kassától Nagyszebenig hadipostavonalat létesített, mely csatlakozott a Bécs—Pozsony postajáratához. A vonal 23 postaállomásának költségeit eleinte a hadipénztár, majd később az erdélyi kincstár fizette, amit Taxis J. Bernát, Taxis Mátyás helyettese „a római király öfelsége főpostamesteri hivatalának erdélyi kezelőjeként” 1553. január 23-án kelt nyugtájára az erdélyi posták fenntartására gróf Halber Péter erdélyi kincstartótól átvett.

A hosszú postavonal 1556-ig működött, amikor I. Ferdinánd a szultánnal és János Zsigmonddal kötött egyezség szerint Erdélyről lemondott. A király a hivatalos postahálózat megszűnése után is tartott fenn erdélyi híveivel kapcsolatot, mégpedig a Taxis család kezelésében levő győri posta útján. Itt jegyzem meg, hogy a győri-posta még Szlavóniába is közvetített leveleket a Taxis családbeliek révén.

Taxis Mátyás pozsonyi főpostamester 1558-ban 32 évi szolgálat után elhunyt. Utóda Paar Péter, a beosztott pozsonyi postamester lett, ennek népes (16 fős) rokonsága több nagy forgalmú posta vezetésére örökletes királyi jogot szerzett. A Paarok is, mint elődeik, a Taxisok, fizetett alkalmazottai voltak az uralkodóknak.

II. Az erdélyi és a királyi posta együttműködése

Miksa király 1566-ban János Zsigmond erdélyi fejedelem ellen vezetett hadjáratában Kassai és Szatmár között Paar Péterrel Szina, Vilmány, Tállya, Tokaj, Bodrogkeresztúr, Nyírbátor, Szatmár vonalon tábori (hadi) postát szerveztetett, melyet a megváltozott politikai viszonyok után 1567-ben rendes közhasznú postává alakították át. E posták irányítását 1567–1570-ig Paar Mundin végezte, és miután feleségül vette Mária Antal kassai postamester özvegyét, annak postáját is birtokolta. A Szatmárig húzódó postavonalnak lehetősége volt az erdélyi postával mindaddig együttműködni, míg a törökök újabb nagymérvű támadása miatt a kapcsolat meg nem szűnt.

A két hálózat közötti kapcsolatot biztosítják a korabeli számadáskönyvek. A nagyszebeni posta működéséről a város számadáskönyve tanúsítja, hogy 1593. január 6-án Vajda János polgármester a postán küldött leveleiért 50, június 13-án postakocsival Kőhalomra irányított több levélért 60 dénárt fizetett. Köztudott, hogy

1530 óta a tarifális díj melletti szállítás csak a királyi postára volt jellemző. Az erdélyi posta díjszabás nélkül működött.

Az erdélyi futárposta és a királyi posta kapcsolatának megszakadása során 1603 és 1604 között távozott Erdélyből Paar Anton Mark fia, Parr Franz, az utolsó Paar családbeli erdélyi postaközvetítő, amikor Bocskai hajdúi a német postamestereket kémeknek tekintették és székhelyükről elűzték.

A két forrásból eredő és két módon működő postaszolgálat a történelem során szervezeti- leg is érintkezett. Ez a kapcsolat Bethlen Gábor fejedelemsége alatt mindinkább erősödött, megtartva az alapvető különbséget, a közteher jellegét. Számos adat van arra, hogy Bethlen Gábor igénybe vette a királyi postahálózatot és bírálóan beleszólt annak működésébe. Amikor a király levele hat nap alatt érkezett Pozsonyból Kassára, megírta Rákóczi Györgynek, a kerület akkori katonai parancsnokának, hogy a kassai kamara tanácsosai „riasszák meg a postásokat”.

Említtet érdeml Erdélynek a királyi postára gyakorolt hatása. A királyi posta vezetése Paar Péter halála után 1583-tól 1596-ig János, majd 1619-ig Pompejus fiai tulajdonába került, akik a háborús körülmények között valamelyest még megtartották a szolgáltatást. Paar Pompejus 1619-ben bekövetkezett halála után özvegye az újabb felkelés kilengéseitől félve elhagyta pozsonyi hivatalát és Bécsbe menekült. Az udvari kamara alkalmasnak találta az időt, hogy a magyarországi posták irányítását — a pozsonyi magyar kamara hatáskörét csorbítva — magához vonja.

E törekvéseknek vetett gátat Erdély nagy tekintélyű fejedelme, aki személyével oda hatott, hogy a soproni magyar országgyűlés törvényileg (1622. évi 26. tcz.) kimondja, a királlyal szentesítette az országos magyar postamesterség (főpostamesteri tisztség) felállítását, melynek élére Bornemisza Istvánt állította. A király kegyét élvező Bornemisza szembeszállt az udvari törekvésekkel, és a pozsonyi kamara irányítása alatt megvalósította a törvény előírásait: postai tisztségeket magyar származásúakkal töltette be, akik birtokos nemesek lehettek, az ügykezelés nyelve a magyar lett. E törvény végrehajtásaként több idegen származású postamestert magyarok váltottak fel. A tett intézkedések hatására az intézmény nemzeti jellegűvé kezdett alakulni. Ám a jó kezdetet gátolta a bécsi udvari kamara megújuló törekvése, melynek megvalósítását az 1635–1690 között működő hét ún. kamarai postás az udvar nyomására fokozatosan elősegítette.

Bornemisza István főpostamester elérte a királynál, hogy a császári zsoldosok túlkapásai ellen 1626-ban és 1630-ban védelmet nyújtó pátenst adjon ki. Nem véletlen, hogy Bethlen Gábor ugyanebben az időben több helység lakosságát mentesítette a postálkodás terhe alól, beleértve a postaló, kocsi, szállás és élelmezés terhe alól. Ilyet kapott 1629-ben Tokaj városa is, amit I. Rákóczi György 1644-ben és 1648-ban megerősített.

Dr. Kamody Miklós

Sportnap Szegeden

Október 17-én igazi őszi vasárnap reggel volt. Ilyenkor még a postás a másik oldalára fordul. Mégsem kapott szabadnapot a vekker annál a félezer kolléganőmnél és kollégámnál, akik már kora reggel kitömött táskákkal indultak útnak. Ezúttal nem kézbesítőtáska húzta a vállukat, hanem sporttáskát lóbáltak a kezükben és a cél közös volt.

S bár ezen a napon napfényről még a Maróti László tszbtitkár által vezetett szervezők sem tudtak gondoskodni, de minden más, ami a Szegedi Postaigazgatóság területéről benevezett, több mint 480 postás dolgozó sportvetélkedését volt hivatott biztosítani, az rendelkezésre állt.

A hat sávós automata tekepálya mellett kész pályabeosztással várta a 130 versenyzőt **Lakatos Albert** és **Stér János**, a sakkozónak biztosított különteremben **Sonkoly László** játékvezető várta a versenyzőket, a családi vetélkedő kidolgozott programjaival és kellekeivel **Horváth József** és **Péter Erzsébet** felkészülten várta a résztvevőket, és a négy jól felkészített füves focipálya a sporttelep dolgozóinak lelkiismeretes munkáját bizonyították.

Az öltöző folyosójára kitett asztalokon pedig a tszb által a kispályás foci első díjaként felajánlott 1 komplett garnitúra futbalszerelés mellett egyre szaporodtak a kszb-k és szb-k által felajánlott díjak a verseny győzteseinek és helyezetteinek. Nem sokkal 8 óra után elindultak útjukra az első tekegolyók, a focipályákon felharsant a játékvezetők sípja és a tenispályákon **Rakonczi István** játékvezető is jelt adott a játék elkezdésére.

Mintegy hat órán keresztül tartott a mind hevesebb küzdelem, s bár a délután 14.15 órakor felcsattanó taps, az oklevelek és a felajánlott díjak a legjobbakat köszöntötték, de nyertes volt itt ezen a borongós, de nekünk mégis oly szép vasárnapon, minden résztvevő. A sport örök szépsége, egymás tisztelése, a játékban tudta ilyen széppé tenni ezt a szürke októberi vasárnapot.

Köszönet a szakmai vezetőknek, hogy a jóléti alap egy részét ilyen nemes célra felhasználva lehetővé tették a mintegy félezer résztvevő vendéglátását, hiszen a küzdelmek után öröm volt látni, milyen jóízűen fogyasztották a résztvevők a bográcsban készült marhapörköltet és oltották szomjukat ki-

ki izlése szerint. **Nagy Róbert**, a Postaigazgatóság gazdasági igazgatóhelyettese is megtisztelte jelenlétével a sportnapot.

A győztesek és a helyezettek a következők voltak:

Tekes csapatverseny:

Férfiak: 1. Szeged 1., 2. Békéscsaba 1. II., 3. Makó 1., 4. Szeged 2. I., 5. Békéscsaba garázs, 6. Orosháza 1.

Nők: 1. Szállítási Üzem, Szeged, 2. Postaigazgatóság, 3. Békés, 4. Kiskőrös, 5. Makó 1., 6. Békéscsaba 1.

A vidék bajnoka: Békéscsaba 1. II. Vidék bajnoka: Békés.

Egyéni: 1. Szélpál Tibor, Szeged 1., 2. Szűk Tamás, Orosháza, 3. Hegyes István, Makó 1., 4-5. Szabados Csaba, 4-5. Kalmár László, Szeged 2., 6. Zsikó Mihály, Szeged 1.

Egyéni: 1. Ráczné Ábrahám E., Száll. Üzem, 2. Péter Erzsébet, Postaig., 3. Dicső Mária, 4. Schaffer Mária, Békéscsaba 1., 5. Papp Katalin, Békés, 6. Bohács Hajnalka, Orosháza 1. Szeged bajnoka: Bozó Melinda, Száll. Üzem.

Sakk, férfiak: 1. Széles Károly, Orosháza 1., 2. Kovács Béla, 3. Babós Imre, Kiskunhalas.

Nők: 1. Kiss Istvánné, Makó 1., 2. Bozó Melinda, Száll. Üzem, 3. Berezvai Gizella, Szeged 1.

Tenisz Férfiak: 1. Kispál Csaba, Szeged 1., 2. Dénes János, Kiskőrös, 3. Ábrahám Zsolt, Szeged 2.

Nők: 1. Horváth Mihályné, Szentes 1., 2. Békésiné Nálint I., Kiskőrös, 3. Laluska Zsuzsa, Postaig.

Családi vetélkedő:

1. Kajosné és családja, Szeged 1., 2. Szabó család, Orosháza 1., 3. Kovács család, Békés.

Kispályás labdarúgás: (16 csapat indult) 1. Hódmezővásárhely, 2. Kálcsa, 3. Békéscsaba garázs, 4. Szeged 1.

Legjobb góllövő: Csuka Attila (Hódmezővásárhely).

A legjobb szurkolónak felajánlott különdíjat Tóth Sándor gkv. Szeged Száll. Üzem nyerte el.

Végül köszönjük azoknak, akik a TSZB részéről részt vállaltak a szervezésben, valamint Lázárné Kassai Ágnes, Marosvölgyi Károlyné és a tudósító, aki ezúton köszöni a TSZB és a versenyzők nevében minden, a szervezésben segítő titkár sportfelelős és csapatvezető segítségét.

Kalmár László

Téli túra, szánkózással

A Postás Sportegyesület atlétikai szakosztálya az elmúlt évek kedvező tapasztalatai alapján ismét szervez téli szánkó- és síturát Szlovákiába, a Magas-Tátrába.

Időpont: 1993. december 17-21.

Utazás: autóbusszal.

Résztvételi költség: 2800 Ft, 1350 szl. kr./fő.

A befizetendő összeg tartalmazza az utazás és a szállás költségeit, valamint a félpanziós étkezést (reggeli, vacsora).

Szállás: Poprádon magánházakban, 3, 4, 5 ágyas, fürdős szobákban. (Étkező használható.)

Étkezés: reggeli és vacsora a szállásoktól 10 percre levő étteremben.

A kirándulás programja:

1. nap.

Indulás: 7.00 órakor a Postás SE telepről (Bp. XIV., Róna u. 86-100.).

Útvonal: Budapest-Parasspuszta-Zólyom-Besztercebánya-Liptószentmiklós-Poprád. Útközben rövid pihenőket tartunk Zólyom és Besztercebánya megtekintése céljából.

Megérkezés Poprádra 17-18 óra között.

2. nap. 8.30 reggeli, 9.15 kirándulás Stary-Smokovecra (egész nap szabadprogram, síelés, szánkózás, vásárlás).

16.00 Indulás vissza Poprádra.

17.00-18.30 uszoda, ill. szabadprogram.

19.00 vacsora.

3. nap. 8.30 reggeli, 9.15 kirándulás a Csorba-tóhoz (egész nap szabadprogram, lanovkázás, a sisánc megtekintése, síelés).

16.00 indulás vissza Poprádra.

17.00-18.30 uszoda, ill. szabadprogram.

19.00 vacsora.

4. nap. 8.30 reggeli, 9.15 kirándulás Tátra-Lomnicra (egész nap szabadprogram, a Tátra-múzeum megtekintése, lanovkázás).

16.00 indulás vissza Poprádra.

17.00-18.30 uszoda, ill. szabadprogram.

19.00 vacsora.

5. nap. 8.30 reggeli, 9.15 indulás haza, útközben barlanglátogatás (Kotlinai jégbarlang) és igény szerint Besztercebányán vásárlás.

20.00-21.00 között érkezés Budapestre, a Postás SE Róna utcai telepre.

Információk:

— szánkó és sífelszerelés bérelhető a fenti kirándulóhelyeken. **Bérelti díj:** kb. 30, ill. 150 kr/fő/nap,

— lanovkadíj: kb. 80 szl. kr. (oda-vissza útra),

— sikló (szánkópályához) k. 10 szl. kr./1 felmenet,

— uszoda kb. 20 kr/fő/alkalom,

— barlang-, és múzeumbelépője 20-20 szl. kr./fő.

Jelentkezés és felvilágosítás:

Postás SE, Bp., Róna u. 86-100.

Tel.: 183-5526, 183-5535. **Bodri Zoltán** és **Pfeffer Ottó** edzők-nél. A résztvevőket jelentkezési sorrendben fogadjuk el.

A fizetés módja: 2800 Ft-ot a jelentkezés alkalmával, 1350 szl. kr-t az indulás napján az autóbusszon kérjük befizetni. Szlovák korona beszerzése egyéni-
leg történik, a beszerzést illetően, korlátozás nincs.

FONTOS: MINDENKI HOZZA MAGÁVAL AZ ÉRVÉNYES ÚT-LEVELÉTI

Minden résztvevőnek jó út-és hívószavakat kívánunk és szeretettel várjuk jelentkezésüket.

PSE Atlétikai Szakosztálya

Ígéretes technikai újdonságok

Amikor a tv-toronyban járok, a lábam akaratlanul is azonnal az ablakhoz visz, hogy feltöltssem magamat a csodálatos panorámával. Most rosszul időzítettem, kifogtam az első őszi ködös reggelt, nyirkos pamacsok úszkáltak a tájon. Szabó Tibor forgalmi osztályvezető szobájában a tv képernyőjén mókás rajzfigurák ugrabugráltak, valamelyik műholdas csatornán. Lehuppantam egy fotelba, háttal az ablaknak, hogy megfelelkezzen a természetfelelős gonoszságáról.

— Mi újság az Országos Mikrohullámú Központban?

— Világszerte tapasztalható, hogy a televízióműsor-átvitel a földi mikrohullámú berendezésekről a műholdakra tevődnek át, főleg nagyobb távolságoknál, és mérlegelve az egyéb körülményeket is. Ez a helyzet bennünket is arra ösztökélt, hogy foglalkozunk ezzel a technológiával. Mintegy két éve kezdődött el a technikai oldal kiépítése, mely odáig fejlődött, hogy megoldottuk a Duna Tv műholdas műsorszórását. Jelentős beruházásaink voltak: idén nyárra készült el egy földi állomás létesítése, melyet az amerikai Andrew cégtől vásároltunk. A mai legkorszerűbb technikai képviselő, rugalmasan felhasználható az innen „látható”, elérhető bármelyik műholdhoz. A továbblépés főleg az igényektől függ.

— Visszatérve az égi közvetítésre. Annyira jól sajnos még nem megy az Antenna Hungáriá-

nak, hogy saját műhoddal dolgozhata...

— Az Eutersat műholdjainak egyikén egy széles sávú transzpontert bérlünk (vevő-adó berendezés), a Duna-program sugárzásához. Elvben ez még egy programra felhasználható, de ennek természetesen újabb technikai-anyagi vonzatai lennének.

— Viszonylag új dolog még, hogy az AM Mikro adásának csatornaszáma bővült, hétről tízre. Legjobban a Pro 7-nek örülnek azok, akiknek vételi lehetőségük van.

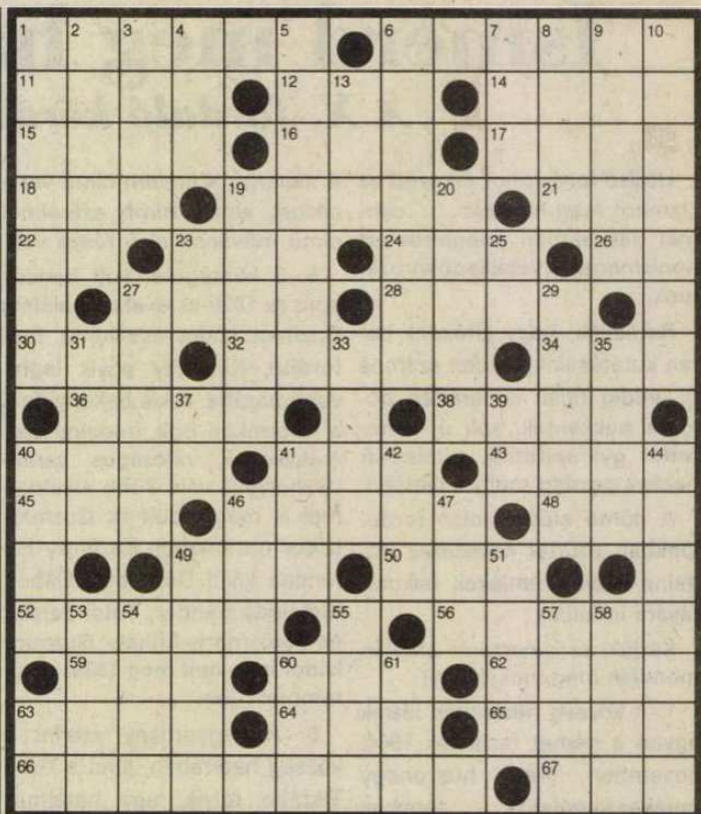
— A földi technikában milyen fejlődés történt?

— A helyszíni közvetítések feltelei javultak azzal, hogy teljes egészében kicserélődött a közvetítőkocsi-park, továbbá már három mobil mikrotorony áll rendelkezésünkre. A legfrissebb esemény: szeptembertől URH-sávban sugározzuk a Juventus rádió műsorát, Budapestről. Korábban csak középhullámon lehetett venni.

— Hogyan tud lépést tartani a szakembergárda a fejlődő technikával, technológiával?

— A feladatok szaporodtak, de létszámot nem növeltünk. Régi dolgozóink — akik az itt szükséges speciális felkészültséggel rendelkeznek — megismerik, megtanulják, majd tanítják és üzemeltetik az új technikát. A törzsgárda szívesen fogadja az újat, mindig számíthatunk rájuk.

Bánhidi Éva

Jeles névnap van november 25-én, mely alkalmából **Nagy Katalinra** emlékezünk, aki 1729-ben született és harmincnégy évig uralkodott.

VÍZSZINTES

1. **A cárnő eredeti személynéve.** 6. Zajos mulatság (ford.). 11. Háromtagú együttes. 12. Fénylik a feje. 14. Sós rágnivaló. 15. Pénzzé tesz. 16. Német piros. 17. Országgyűlés színhelye volt. 18. Gyermekváros (ford.). 19. **A cárnő kegyeltje 60 éves korától.** 21. Részben ügyetlen! 22. Képláda. 23. Vadász helye. 24. Íróklub. 26. Francia arany. 27. Bizalmas csevegés (jiddis). 28. Alágyújt. 30. A szemét használja. 32. Gépkocsimárka. 34. Jelez. 36. Pizok. 38. Könnyeit hullató. 40. Előtagként körül, mellett. 41. Pálca. 43. Gyöngyözik a víz. 45. Kerti számszám. 46. ... számara. 48. Kevert old! 49. Görög levélgő. 50. Tésztára való. 52. Görög piactér. 56. Örök játékszer. 59. Spanyol, svéd, osztrák gk.-jelzés. 60. Templomépítészeti stílus. 62. Német tagadás. 63. Paradicsom. 64. Előtagként hegyet jelent. 65. Fialat ökr. 66. **A cárnő nagy szerelme volt.** 67. Hónaprövidítés.

FÜGGŐLEGES

1. **A cárnő szülővárosa.** 2. **Leghosszabb ideig volt a cárnő társa, férje meggyilkolása után.** 3. Francia san-

zonsztár. 4. Értékes prémű rágcsáló. 6. Ókori nép, virágzó kézművességgel. 6. Torz testrészsre mondják. 7. Tejtermék. 8. Hibáz. 9. Kórházi dolgozó. 10. **Francia filozófus, akivel — többek között — a cárnő nagy levelezést folytatott.** 13. Nyakbavaló (ford.). 19. Görög isten. 20. Las ... (USA). 23. Lumen. 25. Tiltószó. 27. Hintő. 29. Tartomány az Alpok területén. 31. Diszes. 33. Fogkrém-márka. 35. Német észak. 37. Mértékrendszer. 39. Francia sziget. 40. Akiből a világon egy van. 41. Mulató. 42. Ilyen fal is van. 44. **Cári család.** 46. Női név. 47. Nicsak (ford.). 49. Neves költőnk. 51. Német filozófus. 53. Ökölvívó volt. 54. Testvér gyereknyelven (ford.). 55. Grófság Angliában. 57. Csont németül. 58. Olasz férfinév. 60. Szekesegyház. 61. Király franciaul. 63. Jó állapotú.

— **Bánhidi** —

Beküldendő: vízsz. 1., 19., 66. és függ. 1., 2., 10., 44.

Beküldési határidő: december 10.

Előző rejtvényünk helyes megfejtése: ... Akkor zizegtek halkan Búcsút a sárgult, hulló levelek.

Könyvet nyertek: **Farkas Józsefné** (Szarvas); **Péntek Józsefné** (Tokod Altáró); **Szabó Józsefné** (Budapest); **Szabó Károlyné** (Mór).

Ausztrál postás

(Rák Béla rajza)

POSTAI ÉS HÍRKÖZLÉSI DOLGOZÓK LAPJA
A Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének lapja
Szerkesztőség: Budapest XIV., Cházár András u. 13. 1146
Postacím: Budapest, Postafiók 14. 1406
MNB 218-98330-4116
Felelős szerkesztő: VEÉGH ADÁM
Telefon: 142-8777
Kiadja a Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége
Budapest XIV., Cházár András u. 13. 1146
Levél cím: Budapest, Postafiók 14. 1406
Felelős kiadó: LÁZÁR ANDRÁS mb. elnök
Előfizetési díj egy évre: 36 Ft
93-0381. Szikra Lapnyomda Rt., Budapest
Felelős vezető: DR. CSÖNDES ZOLTÁN elnök-vezérigazgató
ISSN 0866-1766

1 2 4 8 16 * * *

Durkó Gábor rajza